

TRANSPORT

ARBETAREN

Nr 7 2025

Nya regler
Så mycket
sänks din
a-kasse-
ersättning

**”Jag gillar att
vara på väg”**

Helena Åström har jobbat som flygvärdinna i 40 år

ASPIRANTUTBILDNING

Transportarbetareförbundet kommer utbilda tio nya ombudsmän under våren 2026 med start i januari.

Vill du bli framtidens ombudsman i Transport?
Vi söker deltagare till vår aspirantutbildning våren 2026.

Utbildningen är 17 veckor, med teori i Stockholm och praktik i en lokalavdelning. Du får lön och boende under hela utbildningen.

Ansök senast **10 oktober** till ansokan.fk@transport.se
(ämne: Aspirantutbildning 2026).

Frågor? Kontakta

Peter Lökvist, 010-480 37 48, peter.lovkvist@transport.se
Mikael Sjöstem Danielsson, 010-480 34 30, mikael.danielsson@transport.se

Scanna QR-koden för mer information!

TRANSPORT ARBETAREN

Svenska Transportarbetare-
förbundets medlemstidning

POSTADRESS

Box 714, 101 33 Stockholm

BESÖKSADRESS

Olof Palmes gata 31, 5 tr.

HEMSIDA

www.transportarbetaren.se

PÅ OMSLAGET

Helena Åström
Foto: Justina Öster

ANNONSER

AdSales Group AB,
Urban Sandström
Tel: 070-615 85 15
E-post: urban@adsales.se

TRYCK

Stibo Complete,
Katrineholm 2025.
TS-kontrollerad upplaga: 53 700
Nästa nummer utkommer
den 23-24 oktober.

PRENUMERATION

250 kronor per år (10 utgåvor).
Adressändring:
Medlemmar kontaktar sin
lokalavdelning.
Icke medlemmar kan mejla
info@transportarbetaren.se.

REDAKTION

E-post: fornamn.efternamn@transportarbetaren.se
Telefon: 010-480 30 00

**KRISTINA
SJÖBERG**
Chefredaktör/
ansvarig utgivare
010-480 33 01

**CHRISTINA
AHLUND**
Redigerare/
stf utgivare
010-480 33 05

**JOHN
ANTONSSON**
Reporter/
redigerare
010-480 33 06

**LILLY
HALLBERG**
Reporter
010-480 33 03

**JUSTINA
ÖSTER**
Reporter
010-480 33 04

Korrektur: Michelle Bergman

SVERIGES TIDSKRIFTER
PUBLICISTER I SAMVERKAN

Ledare **Kristina Sjöberg**

När schysta villkor används som reklam

”Det är inte rimligt att offentliga medel – dina och mina skattepengar – går till aktörer som konkurrerar med sämre villkor.”

Sommarvarmt väder i september.

Slukhål och bortspolade vägar.

Schysta villkor och kollektivavtal och en qr-kod med Ansök nu som lovar en genomsnittslön på 180 kronor per timme. Det budskapet har Foodoras rosa mopedboxar haft. En sanning med modifikation. Foodora har kollektivavtal med Transport för den del som gäller cykel- och mopedbud. Men andra delar inom Foodora, som Foodora Market, har däremot inget kollektivavtal. TV4 och Dagens PS har granskat arbetsvillkoren på Foodora Market och berättat om hur temperaturerna i butikerna – eller kanske rättare sagt lagren – stigit uppemot 35 grader. Och om timlöner så låga som 123 kronor. Om underbemanning och trasiga AC.

BUDSKAPET PÅ BOXARNA var vilseledande reklam ansåg Sveriges Konsumenter, som lämnande in en anmälan till Konsumentverket. Det är inte bara vilseledande reklam. Det är också ett hån mot alla de arbetare som kämpar för rimliga villkor.

Det är lätt att tro att vi kommit längre. Att kollektivavtal och rimliga villkor är en självklarhet i Sverige. Men gång på gång ser vi företag som försöker runda spelreglerna. Och dessutom vinna på det. Till exempel inom serviceresor: färdtjänst, sjukresor och skolskjutsar. Här handlar det inte bara om transporter, utan om trygghet för äldre, sjuka och barn. Ändå tilldelas uppdrag till företag som inte följer branschens kollektivavtal.

DET ÄR INTE rimligt att offentliga medel – dina och mina skattepengar – går till aktörer som konkurrerar med sämre villkor. Det är inte bara osolidariskt, det är även farligt. För när arbetsvillkor pressas nedåt, påverkas också säkerheten, arbetsmiljön och i slutändan kvaliteten på tjänsten.

Att det blir farligt när tider pressas ser vi även i andra branscher. Tragiska olyckor inom renhållningen där arbetare förolyckats efter att ha stått på steget bakpå sopbilen då den rullar. Livsfarligt. Förbjudet hos flera svenska renhållningsföretag sedan början av 2000-talet. Ändå så görs det. Varför? Ja, inte tror jag att man står där för att vara cool. Nä, det är nog pressande scheman som är boven i dramat. ●

Kristina Sjöberg är chefredaktör på Transportarbetaren.

Nummer 7

- 3 **LEDARE KRISTINA SJÖBERG**
- 8 **NYA A-KASSEREGLER**
Från och med oktober sänks ersättningen för dig som är långtidsarbetslös.
- 12 **KRÖNIKA ALEXANDRA EINERSTAM**
- 13 **TAXI**
Klart med kollektivavtal för taxiförare. Och med nytt högstasteg i lönetrappan, "6-åringen".
- 14 **KNIVHOTAD PÅ MACKEN**
Kristina Israil blev rånad av en man i svart rånarluva när hon jobbade ensam på Preemstationen i Skövde.
- 16 **FREDSPLIKT RÅDER I HAMNARNA**
Hamnarbetarförbundet har tecknat samma avtal som Transport. Därmed är konflikten i hamnarna avblåst.
- 18 **DÖDSFÄLLAN**
Backande sopbil har återigen tragiskt skördat ett människoliv.
- 19 **KRÖNIKA DAVID ERICSSON**
- 20 **MÖTET**
Vilgot Österlund är statistikern som räknar för vänstern.
- 24 **REPORTAGE RENHÅLLNING**
Påtända missbrukare och stressade bilister gör arbetsmiljön otrygg för sophämtare.
- 30 **SNABBKOLL**
Erinran, varning och avstängning. Vi reder ut begreppen.
- 32 **TEKNIK & TRAFIK**
- 33 **SERIE PÅ VÄG**
- 34 **KULTUR RONDELLER**
Borlänge är rikt på rondeller. 2022 invigde staden sin 46:e.
- 36 **FRÅGA FACKET**
- 38 **MÅNADENS MEDLEM**
Helena Åström har flugit jorden runt i jobbet.
- 43 **ORDFÖRANDEN HAR ORDET TOMMY WREETH**

Andreas Stålhandske på sin sophämtarrunda i Majorna i Göteborg.

FOTO: PETER OLOFSSON

FOTO: JUSTINA ÖSTER

Kristina Israil och stationschef Same Habashi på Preem i Skövde.

FOTO: JUSTINA ÖSTER

Flygvärdinnan Helena Åström.

SERIETECKNARE: MATS KÄLLBLAD

FOTO: JUSTINA ÖSTER

SAGT PÅ FACEBOOK

Vi frågade miljöarbetare om de backar i jobbet:

"Ett problem som inte tas upp när det kommer till backning är att folk inte bryr sig om det pipande ljudet från en backande lastbil. Ett ljud som enligt lag SKA vara aktivt vid backning (vet att vissa förare stänger av det) så allmänheten hör att vi backar.

Kanske dags för lite *Anslagstavlan* på tv igen, med information om detta ljud och vad det innebär." MRG

"Vi har en massa ställ-en där vi är tvungna att backa.

Det är så många gator och företaget jag arbetar på försöker lösa det. Men den dåliga stadsplane-ringen, kommunen och kunderna som mer än ofta ställer sig på tvären, gör arbetet svårt." MG

"Om miljöarbetare inte vill backa så blir de tvingade att gå längre sträckor med tunga sop-kärl, med risk för belast-ningsskador som följd.

Det blir alltid chauffören som får skulden om hen backar på någon, men ing-en tar hänsyn till miljöar-betarens mående efter en så allvarlig olycka." BJ

POPULÄRT PÅ WEBBEN

... den senaste månaden:

1. Avtal klart för taxi-förare
2. Strejken hotar lamslä Frankrike
3. När vägen förändrar livet

Debatt

Pepparsprej kan rädda liv i hotfulla situationer

Jag har arbetat som ordningsvakt i 25 år, i miljöer som krog, tunnelbana och centrumområden. Jag har dessutom utbildning som beredskapspolis och skyddsvakt.

Under utbildningen till beredskapspolis fick jag träning i användning av OC-sprej (peppar-sprej) och insåg hur avgörande detta hjälpmedel är för ordningsvaktens arbetsmiljö och säkerhet.

ÅR 2003 MÖRDADES en ordningsvakt utanför Ählens i Stockholm. Efter händelsen tillsatte Arbetsmiljöverket en haverikommission, som tydligt slog fast att ordningsvakter borde ges tillgång till pepparsprej. Syftet var att minska riskerna i ett yrke som redan då ansågs vara bland de mest utsatta. Trots detta har inga åtgärder vidtagits under de mer än 20 år som gått sedan dess.

I DAG ÄR ARBETSMILJÖN ännu tuffare. Vi möter allt oftare aggres-siva, drogpåverkade eller psykiskt instabila personer. Vi är ofta för få i tjänst – ibland bara två vakter mot hundratals gäster eller resenärer. Polismyndigheten kan dröja 10–20 minuter med att svara. Många av oss är dessutom behovsanslidda, vilket gör att vi varken har fungerande skyddsombud eller systematiskt arbetsmiljöarbete.

FOTO: JOHN ANTONSSON

Delta i debatten

genom att mejla ditt debattinlägg till **redaktionen@transportarbetaren.se**. Skicka med ditt namn, befattning och en bild på dig själv.

SEBASTIAN KALLANDER

Moderator för Face-bookgruppen *Bevakningsbranschen – på gott och ont* (2 112 medlemmar)

Tidigare ledamot i Ordningsvaktarnas riksförbund

Medlem i Svenska Transportarbetare-förbundet

POLISMYNDIGHETEN PÅSTÅR i sina senaste förslag att efterfrågan på pepparsprej bland ordningsvakter är "mycket begränsad". Det är en beskrivning som inte stämmer med verkligheten.

I själva verket har ordningsvakter i decennier krävt OC-sprej. Och Polismyndigheten har haft känne-dom om detta sedan åtminstone 2003, då Arbetsmiljöverkets haveri-kommission efter Ählensmordet förordade en sådan lösning.

VI VET ATT flera allvarliga händelser hade kunnat förebyggas om ord-ningsvakter haft pepparsprej.

Vid knivattacken på Rådmans-gatan, där två ordningsvakter attack-erades, hade situationen sannolikt kunnat stoppas i tid.

Likasa knivskärningen mot en kollega som fick halsen uppskuren – där pepparsprej hade kunnat vara skillnaden mellan liv och död.

VI ÄR EN central del av trygghets-arbetet i Sverige. Vi är de som står längst fram i kön på krogen, på tun-nelbaneperrongen eller i centrum där bråken startar.

Utan rätt utrustning riskerar inte bara vi själva vår hälsa och säkerhet – utan också allmänhetens trygghet.

Det är hög tid att Sverige gör som många andra länder redan gjort: ger ordningsvakter tillgång till de skyddshjälpmedel som behövs för att vi ska kunna utföra vårt uppdrag utan att sätta våra liv på spel. ●

"Utan rätt utrustning riskerar inte bara vi själva vår hälsa och säkerhet – utan också allmänhetens trygghet."

DETTA ÄR EN ANNONS.

NYHET!
SUPER-STRETCH

TOTAL
STRETCH

INGA MELL ANHÄNDER!

– beställ dina arbetskläder direkt från Wexman Workwear

HÖSTPAKET
DU FÅR 16 PRODUKTER TOTALT!
Varje modell i valfri storlek
2 236:-

CERTIFIERADE VARSELKLÄDER FÖR ÅKERI,
TRANSPORT, GRÄV & ANLÄGGNING.

SERVICEBYXA VARSEL TOTAL STRETCH KLASS 1

Välj ett par.
Med eller utan
spikfickor

MULTISCARF

PREMIUM TRUCKER CAP

ALLROUND
GRIP

3-PACK HANDSKAR

2-PACK KALSONGER

ELASTIC
ERGO

BÄLTE

KLASS 3

FULL-ZIP SWEATSHIRT

HEAVY COTTON CONTRAST TEE

KLASS 3

JACKA SOFTSHELL

MID CUT
ALLROUND

3-PACK TEKNIKSTRUMPOR

HELA PAKETET PACKAS
I EN PRAKTISK BAG

**HIGH-VIS
PRO**
BY WEXMAN WORKWEAR

High-Vis Pro är vår kollektion med varselkläder. Här ligger tyngdpunkten på modern design, nya smarta funktioner och hög säkerhet. Plaggen är certifierade enligt EU-direktiv EN ISO 20471.

HÖGSTA TÄNKBARA KVALITÉ!

Samtliga produkter i detta erbjudande är av PREMIUM-kvalité. Innebär absolut högsta tänkbara krav på material, sömnad och funktioner. Knäfickor och armbågsförstärkningar av urstark Cordura, dragkedjor från YKK, mängder av sömnadsförstärkningar samt 2- & 3-nålsömmar på plaggens speciellt utsatta ställen är bara några exempel på detta kvalitetslöfte.

GARANTERAT LÄGST PRIS - HUR ÄR DET MÖJLIGT?

Vår affärsidé är unik i sin enkelhet. Allt från produktutveckling, design och tillverkning till lagerhållning och marknadsföring görs helt i vår egen regi. Försäljningen sker sedan direkt till dig som kund utan några som helst fördyrande mellanhänder.

En bättre affär
helt enkelt!

LOGGAT & KLART!

Vårt huvudkontor och lager ligger i Tidaholm. Här finns också ett tryckeri och en brodyrateljé. Innebär att du kan få dina kläder loggade och klara med antingen direktbrodyr, screentryck eller transfertryck.

WEXMAN AB / TIDAHOLM

ORDER Tel 0502 188 90 | order@wexman.se | www.wexman.se

WEXMAN WORKWEAR
TIDAHOLM SWEDEN
QUALITY & IMAGE SINCE 1994

Angivna priser exkl. moms gäller tillsvidare, dock längst till och med 2025-11-30. Reservation för slutförsäljning samt eventuella tryckfel.

Snart börjar de nya reglerna för a-kassan gälla. För den som är arbetslös i mer än hundra dagar innebär det oftast betydligt mindre pengar i plånboken.

Text och foto JOHN ANTONSSON

Den 1 oktober införs nya regler för a-kassan. Ett så kallat arbetsvillkor ersätts med ett inkomstvillkor (se sidan 11). Ett tydligt mål för den nya arbetslöshetsförsäkringen är att fler ska omfattas av den – men den får inte bli dyrare. Därför har bara en lösning återstått: att sänka ersättningsarna.

ALLT BÖRJADE MED den röriga regeringsbildningen efter valet 2018. Till slut lyckades Socialdemokraterna och Miljöpartiet göra upp om stöd från Centerpartiet och Liberalerna i det så kallade januariavtalet. Punkt 19 hette *Arbetslinjen värnas*. Där slogs det fast att arbetslöshetsförsäkringen skulle reformeras enligt dansk modell. Samma år tillsatte regeringen en utredning om en ny a-kassa. Efter regeringsskiftet 2020 ändrades utredningens inriktning. 2024 var utredningen beredd och förslaget färdigt. Dåvarande arbetsmarknadsminister Johan Pehrson (L) mötte pressen och sa: – I dag kan man under många år behålla en mycket hög ersättning och drivkrafterna till att söka nytt jobb eller utbildning blir för svaga. **I DEN NYA** försäkringen lovades hög ersättning i början och en

Nya a-kassans nedtrappning

- Första 100 dagarna: 80 procent av som mest 34 000.
- Dag 101–200: 70 procent av som mest 34 000.
- Dag 201–300: 65 procent av som mest 34 000.

brant nedtrappning. Men det är en verklighetsbild som LO-ekonom Niklas Blomqvist inte håller med om. – Egentligen är det ett lågt tak och brant nedtrappning, säger han. **SOM MEST GÅR** det att få 80 procent av 34 000 kronor de första hundra dagarna av arbetslöshet (se i tabellerna på nästa uppslag hur Transports medlemmar påverkas). Det är en marginell höjning jämfört med det tillfälliga tak som infördes under pandemin. Dessutom höjdes taket redan i augusti 2025 till samma nivå, 34 000 kronor. – Egentligen är det en sänkning av taket om man ser till hur mycket lönerna ökar, säger Niklas Blomqvist. **MOTIVET BAKOM ÄR** att arbetslösa ska bli mer motiverade att söka nya jobb. Det är bara under de hundra första dagarna som det går att få 80 procent av inkomsten, därefter trappas ersättningen ner. Den

”Egentligen är det en sänkning av taket om man ser till hur mycket lönerna ökar.”

LO-ekonomen Niklas Blomqvist om ersättningen dag 1–100.

nya modellen ger märkbart stor skillnad i ersättning för låglönearbetare, jämfört med den gamla modellen. LO vänder sig mot argumentet att sänkt ersättning är nödvändigt för att få arbetslösa till jobb och anser att det är Arbetsförmedlingens uppgift att se till att arbetslösa söker jobb och uppfyller kraven för att få pengar från a-kassan. Ett annat argument mot en sänkt ersättning är att en hög a-kassa bidrar till att hålla lönerna uppe. Med högre ersättning vill arbetslösa inte ta vilket jobb som helst.

– Vi gillar att säga att den arbetslösa ska få rätt jobb hellre än vilket jobb som helst. Men vi anser också att den som har oturen att inte lyckas hitta ett jobb inte borde drabbas av nedtrappningen, säger Niklas Blomqvist.

NÄR REGLERNA TOGS fram skickades utredningens förslag ut på remiss. Fackliga organisationer, arbetsgivarparter och kommuner var några av dem som fick komma med synpunkter. Transportarbetaren har gått igenom samtliga remisser och de allra flesta är positiva till att den nya arbetslöshetsförsäkringen är baserad på inkomst i stället för det gamla arbetsvillkoret (se nästa sida).

LO sticker ut genom att kritisera att det så kallade arbetsvillkoret ersätts med ett inkomstvillkor.

– Vår kritik grundar sig i att en inkomstbaserad a-kassa gör att du försäkrar dig snabbare om du har en högre inkomst. Våra medlemmar har inte lika höga inkomster och därför tar det längre tid för dem att kvalificera sig, jämfört med andra.

bäst. De kommer i början av arbetslösheten få lite mer pengar från a-kassan. Enligt Niklas Blomqvist är det mest en effekt av att regeringen inte höjt a-kassan på fem år.

Trots höjningen menar Blomqvist att det i praktiken är en sänkning, eftersom lönerna stiger snabbare än taket.

Hade ersättningarna höjts i samma nivå som lönerna sedan den senaste höjningen

Niklas Blomqvist.
FOTO: JOHN ANTONSSON

2020 hade löner upp till 39 440 försäkrats till 80 procent vid arbetslöshet.

– Vid en jämförelse av vad taket hade varit år 2025 om det hade indexerats blir löntagare med de högsta lönerna de allra största förlorarna på regeringens sammantagna politik för arbetslöshetsförsäkringen. Det handlar om tusentals kronor mindre i månaden redan dag ett, säger Niklas Blomqvist. ●

4 transportarbetare – så stor blir skillnaden

Bitråde på bensinstation med två år i yrket, 80 procents anställning och lön på 22 496 kronor i månaden.			
Dagar i arbetslöshet	Nya a-kassan (kronor)	Gamla reglerna (kronor)	Skillnad (kronor)
1–100	17 496	17 496	0
101–200	15 747	17 496	-1 749
201–300	14 622	15 747	-1 125
301–400	13 498	14 622	-1 124
401–500	12 373	14 622	-2 249

Väktare med grundlön på 27 498 kronor per månad.			
Dagar i arbetslöshet	Nya a-kassan (kronor)	Gamla reglerna (kronor)	Skillnad (kronor)
1–100	21 998	21 998	0 kronor
101–200	19 249	21 398	-2 749
201–300	17 874	19 249	-1 375
301–400	16 499	17 874	-1 375
401–500	15 124	17 874	-2 750

Arbetande flygtankningsförman på högsta löensteget som tjänar 37 814 kronor i månaden.			
Dagar i arbetslöshet	Nya a-kassan (kronor)	Gamla reglerna (kronor)	Skillnad (kronor)
1–100	27 200	27 200	0
101–200	23 800	22 000	1 800
201–300	22 100	22 000	100
301–400	18 000	20 450	-2 450
401–500	16 500	20 450	-3 950

Lastbilschaufför med sex år i yrket och 32 170 kronor i månaden.			
Dagar i arbetslöshet	Nya a-kassan (kronor)	Gamla reglerna (kronor)	Skillnad (kronor)
1–100	25 736	25 736	0
101–200	22 519	22 000	519
201–300	20 911	22 000	-1 089
301–400	18 000	20 911	-2 911
401–500	16 500	20 911	-4 411

Fotnot: Alla exemplen är baserade på 12 månaders medlemskap i a-kassan. Från dag 301 går den arbetslösa in i aktivitetsstöd från a-kassan.

En inkomstbaserad a-kassa har bland annat som syfte att minska administrationen för personer som haft flera olika inkomstkällor, till exempel personer som jobbar för plattformsföretag.

Skattad inkomst avgör ersättningen

De gamla reglerna utgick från ett arbetsvillkor. För att få a-kassa skulle man ha jobbat minst 80 timmar i månaden under sex månader.

En kritik mot det gamla arbetsvillkoret har varit att för få är kvalificerade. Många täcks helt enkelt inte av försäkringen.

De gamla reglerna gav ersättning utifrån inkomsterna som fanns på arbetsgivarintyg. Det gjorde det krångligt för personer som haft flera arbetsgivare.

Den nya a-kassan utgår från den arbetsinkomst som rapporterats in till Skatteverket.

För att få rätt till ersättning ska man vara med i a-kassan och ha tjänat minst 120 000 kronor under tolv månader och minst 11 000 kronor i månaden under fyra månader.

Hur många dagars ersättning man sedan får av a-kassan bestäms av hur många månader man haft en inkomst.

→ 11 eller fler månader ger 300 dagars ersättning.
→ 8, 9 eller 10 månader ger 200 dagar.
→ 4, 5, 6 eller 7 månader ger 100 dagar.

En undantagsregel gör att också den som tjänat minst 11 000 kronor i månaden kan få en lägsta ersättning. Har man varit med i a-kassan under tolv månader och tjänat 11 000 kronor per månad i fyra månader ger det 2 934 kronor per månad före skatt i 66 dagar.

Högre inkomst gör att det går fortare att kvalificera sig.

För att få 80 procent av inkomster upp till 34 000 kronor i månaden under de första 100 dagarna och arbetslöshetsersättning i sammanlagt 300 dagar måste man ha tjänat 408 000 kronor under de senaste tolv månaderna, men aldrig under 11 000 kronor per månad, och man ska ha varit medlem i a-kassan under hela perioden. ●

Efter nya reglerna: Transports inkomstförsäkring görs om

Medlemsförsäkring. Transport har en inkomstförsäkring som gör att löner över a-kassans tak också är försäkrade. Nya regler i a-kassan ger nu nya regler för inkomstförsäkringen.

Text John Antonsson

För att tackas av Transports inkomstförsäkring behöver man ha varit med i facket i minst tolv månader och ha haft inkomst i minst elva av de månaderna.

– Man valde att göra så för att få tydlighet i reglerna, säger Pia Edvall, försäkringsansvarig hos Transport.

Pia Edvall.
FOTO: JUSTINA ÖSTER

TRANSPORT HAR HAFT en inkomstförsäkring sedan alliansregeringen sänkte nivåerna på a-kassan 2007. Det var under kongressen samma år som Transport efter hård debatt valde att erbjuda medlemmarna en sådan försäkring.

För att ha nytta av försäkringen behöver man tjäna mer än inkomsttaket, i den nya försäkringen 34 000 kronor i månaden.

– Till det räknas alla inkomster in, också övertidsersättning och ob. Det enda som inte räknas in är kostnadsersättningar. Vi utgår helt från a-kassans uträkning av inkomst, säger Pia Edvall.

I MEDLEMSKAPET I facket ingår inkomstförsäkring i de första hundra dagarna och det täcker upp till 80 procent av inkomsten. Man måste alltså ha tjänat mer än a-kassans tak för att få ta del av den.

För den som vill ha ytterligare försäkring så finns en tilläggsförsäkring att köpa genom Folksam, då går det att försäkra upp så att man även i fortsättningen försäkrar inkomsten. Lagen tillåter inte täckning för mer än sammanlagt 70 procent av inkomsten mellan dag 101 och 200 eller mer än 65 procent av inkomsten mellan dag 201 och 300.

PIA EDVALL REKOMMENDERAR alla som ligger nära taket för a-kassan att se över så att de rapporterat in en korrekt inkomst.

– Som medlem är det viktigt rapportera in rätt lön till fackförbundet, så gott det går. Om man märker att man rapporterat för lite så är det bra att ändra, detsamma för dem som tjänat mindre än man trott. Då kan man ändra och få lägre avgift. ●

Blockad gav Tesla sophög på 153 ton

Konflikt. Transports blockad mot avfallshämtning från Teslas svenska anläggningar ledde till att elbiljätten förra året fick hantera 153 ton avfall på egen hand. Det rapporterar Dagens Arbete. ●

Riksrevisionen kritiserar myndigheter för att inte kräva schysta villkor i upphandlingar.

Många "glömmer" kräva schysta villkor

Upphandling. Riksrevisionen riktar skarp kritik mot myndigheter för att de inte ställer krav på skäliga arbetsvillkor i upphandlingar. Myndigheterna riskerar att bidra till lönedumpning, dåliga arbetsvillkor och osund konkurrens, heter det i den granskning som gjorts. Dessutom kontrolleras sällan hur avtalen följs. Av de granskade myndigheterna var det bara Trafikverket som regelbundet följer upp arbetsrättsliga villkor på djupet. Sammanlagt upphandlar stat, kommuner och regioner varor och tjänster för över 900 miljarder kronor varje år. ●

440 000

narkotikatabletter i fem stora lådor hittades i en lastbil som körde över Svinesundsbron och stoppades av norska tullen i slutet av juni 2025. Källa: Strömstads Tidning

Krönika Alexandra Einerstam

På ny adress

Jag försöker säga hejdå till den gamla lägenheten. Det låter kanske enkelt, men hur lämnar man egentligen platsen där ens liv vecklat ut sig, dag för dag, år efter år? Lägenheten där jag och min hustru flyttade in 2009 när väggarna fortfarande doftade nymålat och ekot av möjligheter studsade mellan rummets kala väggar. Vi var de första att bo in oss och nu står jag här igen, med samma tomma väggar som mötte oss då.

Vårt bohag finns numera på en ny adress, bara 500 meter bort. Avståndet mellan det gamla och det nya känns milslångt.

Jag söker mig ut till balkongen, min favoritplats under alla år. Den vidsträckta ytan ovanför trädtopparna på sjunde våningen, där luften alltid varit friare, utsikten större och himlen påtagligt nära. Från balkongen såg jag världen förändras och jag med den.

DEN NYA LÄGENHETEN

är onekligen smart planerad och det vackra ljuset flödar in. Barnen har fått egna rum och två toaletter underlättar vardagslivet. De är glada, förvåntansfulla och pratar om att inreda sina rum. Även katten verkar ha landat. Jag känner glädje för deras skull, men någonstans inom mig gnager ändå en oundviklig saknad. Den handlar inte om kvadratmeter eller bekvämlighet, utan

”Man flyttar, man går vidare, men ibland får själen komma efter i sin egen takt.”

om det banala: trycket i duschmunstycket, diskbänkens utformning, det stora badkaret och förstås balkongen.

I den nya lägenheten vadar jag fram i drivor av flyttkartonger och kassar. Jag försöker hitta saltet till pastavattnet och försöker minnas var jag la blomsternäringen. Det finns inget varmvatten i köket, duschstrilen i badrummet är så för-siktig att håret förblir otvättat trots otaliga försök.

DEN NYA BALKONGEN är pytteliten och vetter mot innergården. Vi bor plötsligt på andra våningen där vi hör grannarnas samtal och på kvällarna ser vi deras vardagsliv speglas i fönsterrutorna.

Vi har slängt, skänkt, sålt och sorterat men något viktigt blev kvar. Kanske är det en självklarhet, kanske bara en osynlig linje mellan det som varit och det som komma skall? Man flyttar, man går vidare, men ibland får själen komma efter i sin egen takt. För det är svårt att säga hejdå, när man fortfarande i tanken står kvar på sjunde våningen och ser solen gå ner över sitt liv. ●

Alexandra Einerstam är väktare och skribent.

Avtalet förhandlades fram i Näringslivets hus, alldeles bakom taxibilen.

Avtal klart för taxiförare

Taxiavtalet. Okej lönehöjning och nytt, högre lönesteg vid minst sex års erfarenhet. Transport har kommit överens med arbetsgivarna om nytt kollektivavtal för taxichaufförer och färdtjänstförare.

Text Lilly Hallberg

– Man kan säga att det slutade med 1–0 till oss. Vi hade självklart önskat mer, men i pengar är det inte så tokigt. Det viktiga är att medlemmarna är nöjda, säger Transports förbundsordförande Tommy Wreeth.

På den sista avsatta förhandlingsdagen, den 28 augusti, nådde Transportarbetareförbundet och Biltrafikens Arbetsgivareförbund (BA) en överenskommelse.

Parterna har tecknat ett nytt, tvåårigt kollektivavtal för omkring 15 000 anställda förare. Det efter intensiva – och bitvis hårda – förhandlingar mellan Transport och BA.

– Vi fick igenom ”sexåringen”, det högst prioriterade krav

som togs fram på avtalsrådet i våras, säger Anna Erixon, central ombudsman med ansvar för taxiföraravtalet.

Sett till lön innebär det nya avtalet höjningar mellan 805 kronor och 1 087 kronor beroende på antal år i yrket. Det andra avtalsåret ligger motsvarande höjning mellan 600 kronor och 1 020 kronor.

FÖR TAXIFÖRARE MED procentlön höjs garantilönen enligt samma procentsats som för förare med månadslön. Garantilönen utgör ett slags grundtrygghet och höjs avtalsperiodens första år med 793 kronor och år två med 700 kronor.

Liksom i flera tidigare tecknade kollektivavtal lyckades Transport också för taxi få in start för avsättning till deltidspension, en möjlighet att kunna gå ned i arbetstid i slutet av arbetslivet. Från taxiavtalets andra år, 2026, görs en avsättning på 0,1 procent av löneutrymmet till delpension.

Till skillnad från i föregående

avtalsrörelse behövde Transport inte varsla om stridsåtgärder. Fackets förhandlare framhåller också sådant som de lyckades mota. Ett var arbetsgivarens önskan om att skriva in generella rastavdrag i avtalet, ett annat var arbetsgivarnas ”lågprisförslag” på utformning av jourtjänstgöring. ●

Taxiavtalet förare:

→ Löper 1 september 2025 – 31 augusti 2027.

→ Ger sammanlagt under avtalsperioden löneökning på mellan 1405 kronor och 2 117 kronor, beroende på antal år i yrket.

→ Ett nytt högsta steg införs i lönetrappan: sex års erfarenhet eller mer i yrket.

→ Har två lönesystem: Månadslön respektive procentlön på inkört belopp. I det senare finns en garantilön i botten, som år ett höjs med 793 kronor och år två med 700 kronor.

4 tycker till

Om ett år är det val. Vilken tycker du är den viktigaste valfrågan?

Mahmoud Rahmanian, taxichaufför, Stockholm:

– Internationell solidaritet. Men jag ser inte någon stor skillnad mellan de olika partierna när det gäller det. Jag anser att man borde kritisera diktaturer, inte göra affärer med länder som är odemokratiska.

Elin Malmström, sopgubbe, Gustavsberg:

– Jag tänker på ökat våld och ökade klyftor. Hur ska man uttrycka det? Jag menar inte hårdare tag utan hur man kan åstadkomma ett varmare samhälle. Vad man ska göra för att nå dit kan andra svara bättre på.

Tommy Ljunggren, skydds-, ordningsvakt och väktare, Veberöd:

– Ordning och reda, både i samhället och i synnerhet skolan. Det ska vara ett lugnt arbetsklimat så att eleverna kan lära sig något. Förslaget att barn med specialbehov ska få gå i mindre grupper är vettigt. Börjar man i skolan så kan det följa med uppåt i samhället.

Jessica Karlsson, miljöarbetare, Malmö:

– Avskaffa karensdagen, den straffar sjuka anställda och tvingar dem med knaper ekonomi att arbeta. Många tjänstemän kan jobba hemma och slipper löneavdrag. Arbetsstidsförkortning! Arbetsbelastningen och stressen är högre i dag.

Domstol stoppar granskning av färdtjänsten

Service trafik. Kammarrätten slår fast att Enköpings-Posten inte får ta del av adresser för färdtjänstresor i kommunen. En journalist på tidningen avsåg att granska de sträckor taxibolaget Cabonline fakturerade. Men domstolen sätter stopp för det, trots möjlighet att sekretessbelägga vissa delar, med motiveringen att känsliga personuppgifter ändå kan röjas. På Enköpings-Postens fråga hur kommunen kontrollerar att taxibolag uppgger rätt längd på resorna blir svaret: stickprov. Att kontrollera samtliga resor vore omöjligt, enligt Enköpings kommun. ●

Oklart om måltidsuppehåll

Flyg. I mitten av maj slog Transports flygavdelning 46 larm om att kabinpersonalen på Braathens people har svårt att hinna äta och få det måltidsuppehåll som kollektivavtalet ger dem rätt till. Transportarbetareförbundet och flygbolaget förhandlade lokalt om uppehållen, men kom inte överens. Frågan lyftes i stället upp till central förhandling, men parterna nådde ingen lösning där heller. Så nu har oenigheten om uppehållen för flygvärdinnornas och flygvärdarnas uppehåll för mat och vila bollats tillbaka till lokal nivå, flygavdelningen. –I dagsläget finns ingenting att säga. Vi har inte kommit längre än vid förhandlingarna i våras, säger Anders Gustafsson, central flygombudsman. Flygbolaget svarade tidigare via mejl bland annat: ”Vi arbetar fortlöpande för att säkra att de scheman som publiceras följer ingånget kollektivavtal.” ●

En knivbeväpnad rånare kom in på macken den 10 juni i år.

Kristina hotades av knivbeväpnad rånare

Arbetsmiljö. ”Ger du mig inte pengarna så hugger jag dig!” En man maskerad i rånarluva drog fram en kniv och hotade Kristina Israil som jobbade ensam på en Preemstation i Mariesjö, Skövde.

Text och foto Justina Öster

Rånet inträffade 18.57 den 10 juni i år. Det var gott om kunder i butiken alldeles innan, men när rånaren dök upp i dörren var det tomt. Han måste ha hållit utkik, berättar Kristina som är behovsanslälld. Stationschef Same Habashi var den första hon ringde till efter rånet. Därefter polisen, som var på plats efter några minuter, men förundersökningen är nu nedlagd. – Det dröjde bara en månad, så jag känner mig besviken, säger Kristina. Den där junikvällen var det ”full rulle”, när det blev lugnt

började Kristina städa. – Jag höll på och torkade kring kaffeautomaten när jag hörde dörren plinga bakom min rygg och sa hej. Innan jag hinner in bakom disken ser jag hans mask, en svart rånarluva som täcker hela ansiktet utom ögonen. – Hjärnan är inte riktigt med så jag säger hej igen, ställer ner mjölkpaketet och går in bakom kassan. Han drar fram en smal, spetsig kniv och hotar att hugga mig. – Då slog det mig: Jag blir rånad! Det var hemskt, han var väldigt hotfull och verkade påverkad. Min första tanke var: Mina barn! Jag har fyra, såg dem framför mig och tänkte: Håll dig lugn, ge honom det han vill ha så du kommer hem oskadd. **KRISTINA ÖPPNADE KASSAN,** plockade snabbt upp sedlarna och frågade om han ville ha dem i handen. – Vill du ha mynten också? frågade jag. Han sa nej och knallade ut, lugnt, som om han ägde butiken. Jag låste dörren så fort jag kunde. Chefen Same var snabbt där och mötte Kristina som var ordentligt omskakad. – Hon grät och skrattade ibland, var tydligt chockad och tog det väldigt hårt, säger han. **RÅNAREN FICK BARA** med sig några tusen, men Kristina fick ont i nacken, axlarna och bakhuvudet för att hon spänt sig. Smärtan sitter i och hon tar fortfarande smärtstillande. Kristina blev sjukskriven, var rädd att gå ut och fick panikångestattacker. – Jag mår mycket bättre nu, kan fortfarande få panikångest men inte lika ofta, säger Kristina Israil. ●

Avarn security kan polisanmälas för parkeringsfusk

Bevakning. Avarn security har dubbelfakturerat och tidrapporterat fel om parkeringsövervakningen i delar av Stockholms stad. Nu kräver trafikkontoret tillbaka pengarna och utfärdar viten för parkeringsbevakning som inte har utförts.

Text Justina Öster

Detta framgår i ett pressmeddelande från Stockholms stad. Där står också att staden kommer att polisanmäla säkerhetsbolaget Avarn och tillsätta en intern utredning ”för att få veta hur stort problemet har varit och för att kräva tillbaka det som utbetalats felaktigt”. Till Transportarbetaren säger trafikkontorets avdelningschef Anna Green att staden kommer att ta ställning till om man ska göra en polisanmälan eller inte när den fördjupade utredningen är klar. Dubbelfaktureringen upptäcktes i början av sommaren och Avarn svarade med att omedelbart stänga av tre ansvariga chefer och tillsätta en egen utredning. Felen handlar om att både Trafikkontoret och kommunens parkeringsbolag Stockholm Parkering har fått fakturor för samma arbetstimmar. Avarn security har också begärt betalning för arbetspass där parkeringsvakter inte utfört något arbete.

AVARN SVARAR I ett pressmeddelande att företaget kommer att betala tillbaka för den felaktiga faktureringen, liksom vite. Bolagets egna kontroller har

hittills uppdagat fel i fakturor för 948 timmar sedan maj 2024. – Det här är väldigt allvarligt och det skadar förtroendet för oss, säger hr-direktör Jennie Sörman. Hon tillägger: – Agerandet verkar inte ha lett till någon ekonomisk vinning för de inblandade. I stället tycks det ha varit ett sätt för chefer att försöka komma undan sina problem med att bemanna olika arbetspass.

JÖRGEN ÖHMAN ÄR ordförande i Transportklubben på Avarn i Stockholm.

– Vår farhåga var att ingen skulle ta hand om parkeringsvakterna när tre chefer blivit avstängda, men det har ledningen löst med andra tjänstemän som hoppar in tillfälligt. Ett par p-vakter har hört av sig till andra förtroendevalda och varit lite oroliga att staden ska häva avtalet, men i deras pressmeddelande står det att de oegentligheter som upptäckts inte ”i dagsläget” är grund för det, säger han.

Öhman uppskattar att cirka 200 p-vakter arbetar i de berörda områdena och att facket därför funderar mest på avtalet. Ett hävande kan leda till arbetsbrist och att ett annat bolag tar över. – Här tycks det vara chefsledet som ställt till det och nu verkar det inte finnas anledning till oro bland parkeringsvakterna. Men det är viktigt att arbetsledningen är tydlig och går ut med rätt info för att motverka felaktigt ryktesspridning, säger Jörgen Öhman. ●

”Vår farhåga var att ingen skulle ta hand om parkeringsvakterna när tre chefer blivit avstängda.”

VÄRVA DIN KOMPIS

Du som värvar en kompis får ett Superpresentkort värt 200 kronor. Transports styrka som fackförbund att kunna förändra och påverka börjar alltid hos dig. Scanna QR-koden eller besök transport.se för att göra oss ännu starkare.

Scanna & läs mer

TILLSAMMANS HAR VI KRAFTEN ATT FÖRBÄTTRA

tele radio wireless solutions

Din leverantör av radiostyrning SCANIA viktvisning

Med viktvisning är det enkelt att övervaka lastning och lossning utanför hytten. Du slipper dessutom hoppa i och ur lastbilen många gånger varje dag. Kontakta oss idag för mer information.

031-724 98 00 | www.tele-radio.com/sv

Språkproblem med växel utomlands

Service trafik. Taxiväxeln i Sundsvall har fått skarp kritik. Det går inte alltid att förstå vad de som svarar i Lettland, Moldavien eller Senegal säger. I flera fall rör det sig om äldre som ringt färdtjänst men ”inte förstår ett ord” vid kommunikationsförsöken. Sundsvalls kommun tar kritiken på allvar. Avtalet för upphandlingen gör det inte möjligt att kräva att växelpersonalen sitter i Sverige, däremot att de anställda kan göra sig förstådda. Kommunen ska också utreda avtalet och diskutera med trafikföretaget, Taxi Drakstaden, om hur trafiken ska kvalitetssäkras. ●

Yrkehögskolan får fler platser

Utbildning. I den budgetproposition som regeringen presenterat ingår en satsning på utbildning och matchning på arbetsmarknaden. Totalt handlar det om 524 miljoner kronor, som bland annat går till fler platser på yrkehögskolan och förlängd period för nationell yrkesutbildning för vuxna på gymnasienivå. Bransch- och arbetsgivarorganisationen Transportföretagen välkomnar satsningen men ser den som otillräcklig. Särskilda riktade insatser till transportsektorn saknas ”trots branschens skriande behov av förare, mekaniker och tekniker” heter det i ett pressmeddelande från Transportföretagen. ●

98

personer avled i trafiken under perioden maj till och med augusti 2025, enligt preliminära uppgifter. Ingen förbättring jämfört med tidigare tre somrar. Källa: Transportstyrelsen

HF avbröt konflikten – skrev på Transports avtal

Hamn. Den segdragna konflikten mellan Hamnarbetarförbundet (HF) och Sveriges Hamnar har nått en lösning. Parterna tecknade nytt avtal den 11 september.

Text John Antonsson

Under året har Transports konkurrentfack Hamnarbetarförbundet varit ute i konflikt. Fackförbundets medlemmar strejkade under våren och försommaren, för att sedan ta ett uppehåll för semester. Målet var ett eget kollektivavtal med andra skrivningar än Transports, bland annat om bemanning och skydd för förtroendevalda. Men efter ett icke enhälligt beslut i HF:s förbundsstyrelse och en medlemsomröstning har Hamnarbetarförbundet valt att skriva på ett nytt andrahandsavtal och avbryta stridsåtgärderna. Parterna skrev på det nya avtalet under eftermiddagen torsdagen den 11 september. Avtalet har exakt samma innehåll som det Transport och Sveriges Hamnar förhandlade fram i våras.

TRANSPORT OCH SVERIGES Hamnar kom överens om ett nytt avtal i våras. Avtalet gäller i alla hamnar som är med i

arbetsgivarorganisationen Sveriges Hamnar. Vid de hamnarna har alla hamnarbetare, oavsett facklig tillhörighet, fått sin löneökning i våras.

SAMTIDIGT SOM DET varit strejk vid flera hamnar har Transports medlemmar fått jobba på som vanligt. Men nu har bägge facken i hamnarna avtal och fredsplikt. – Att de tecknat ett avtal påverkar inte Transport som organisation särskilt mycket på kort sikt. Det som påverkar mest är att det blir lugnare för våra medlemmar som haft fredsplikt i de hamnar där det har varit konflikt, säger Peter Winstén, Transports avtalssekreterare.

TILL SKILLNAD FRÅN förra avtalsrörelsen fick Hamnarbetarförbundet ingenting utöver innehållet i Transports avtal. I ett pressmeddelande säger HF att de tar ett steg tillbaka och planerar inför kommande avtalsrörelse om ett och ett halvt

år. Det får arbetsgivarparten att se rätt och kräva lagändringar. – Det finns tyvärr inget som tyder på att HF kommer att lära sig av detta, tvärtom varnar de redan nu för hur de tänker agera i nästa avtalsrörelse. Det är därför dags att lagstiftarna tar sitt ansvar och sätter stopp inför nästa avtalsrörelse. Även LO måste sluta upp bakom detta, eftersom Transport hela tiden blir utsatta för undanträngningsförsök från HF, säger Johan Grauers, Sveriges Hamnars förhandlingschef, i ett pressmeddelande.

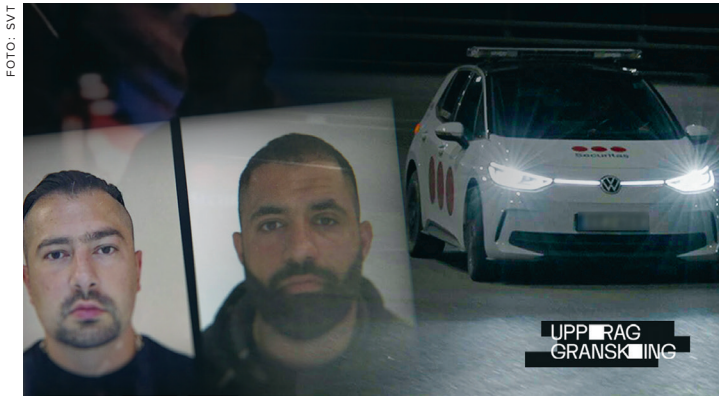
PETER WINSTÉN VILL inte se förändringar av konflikträtten, men är rädd att konflikterna i hamnarna leder till det: – På det sättet riskerar konflikten att drabba oss och hela fackföreningsrörelsen. Om de (HF) fortsätter med långvariga konflikter vid varje avtalsrörelse så kommer arbetsgivarna på sikt att få igenom ändringar av konfliktreglerna, säger han. ●

”Det som påverkar mest är att det blir lugnare för våra medlemmar som haft fredsplikt i de hamnar där det har varit konflikt.”

Tidningsbuden i sjukskrivningstopp

Arbetsmiljö. I en sammanställning gjord av Försäkringskassan är tidningsbuden återigen en av de yrkesgrupper som oftast är sjukskrivna i mer än 14 dagar från jobbet. Tidningsbuden är en av de grupper som ligger i absoluta toppen, tillsammans med bland andra vaktmästare och undersköterskor. Men även andra transportarbetare finns med bland dem som oftare blir sjukskrivna. Sjukskrivningar i Sverige görs ofta på grund av psykiatriska diagnoser, samtidigt som sjuk-

skrivningar på grund av fysiska faror på jobbet minskat under en längre tid, enligt Försäkringskassan. – När det gäller stressrelaterade sjukskrivningar visar forskning att relationen mellan å ena sidan krav och prestation och å andra sidan belöning, mandat och resurser är väldigt viktig. Att det finns en balans mellan vad man förväntas prestera på jobbet och de förutsättningar man har, säger Ulrik Lidwall, analytiker på Försäkringskassan, i ett pressmeddelande. ●

Uppdrag granskning sökte efter gängens insiders i Mullvaden”

Väktare på Securitas llerad med Foxtrot

Bevakning. Säkerhetsbolaget Securitas har i fem år infiltrerats av landets mest kända gängbrottsling, avslöjar Uppdrag granskning (UG). Det rör sig om en väktare på bolaget i Uppsala, som varit llerad med det kriminella nätverket Foxtrot.

Text Justina Öster

Mannen har, enligt UG, haft direkt kontakt med den efterlysta gängledaren Rawa Majid. Securitas har bekräftat uppgifterna och avskedat väktaren efter SVT:s avslöjande. – Jag blir bestört. Vi vill ju inte ha olämpliga individer hos oss så vi började direkt utreda och vidta åtgärder, säger Securitas säkerhetschef Rolf Joutsijärvi i programmet. Där framgår att väktaren varit en ”förtrogen samordnare” i Foxtrotnätverket. Han ska också ha haft fortsatt kontakt med Rawa Majid efter att ledaren flytt till Iran. Väktaren sägs även ha förekommit i en utredning om

”Jag tror inte att Securitas är sämre än andra bolag när det gäller infiltrering av kriminella.”

synnerligen grovt narkotikabrott och uppges ha swishat pengar till en narkotikakurir inom Foxtrot. **EFTERSOM** säkerhetsbolaget utför uppdrag åt Försvarsmakten, på ambassader och arbetar med skydd av poliser har Säpo kopplats in i fallet. Securitas-anställda i södra Sverige är förtegnade med hänvisning till att alla frågor ska hänvisas till pressavdelningen. Christopher Vuori är ordförande i Transports Securitasklubb i Gävle och har sett programmet. – Vi har sett vårt företag i UG förut och det är inte kul. Jag tror inte branschen tycker det heller, det skadar vårt förtroende. Frågan är hur mycket säkerhetsbolagen får kolla upp personalen? Jag tror inte att Securitas är sämre än andra bolag när det gäller infiltrering av kriminella, säger han. Uppdrag gransknings program Mullvaden finns på SVT play. ●

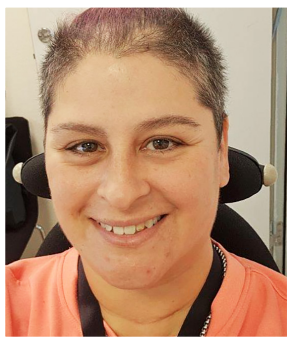
DET ÄR DAGS ATT GÖRA ETT AKTIVT VAL

Om du väljer Folksam LO Pension som förvaltare av din tjänstepension ger du dig själv chansen till god avkastning, låga avgifter och placering av din pension i fonder med ansvarsfull förvaltning. Men det viktigaste är att du gjort ett aktivt val. Det känns skönt. Scanna koden för mer inspo!

VÄLJ EN SCHYSST PENSION!

FOLKSAM • LO PENSION

Hallå där! Frida Fuentes

...som tidigare jobbat som ordningsvakt i tunnelbanan i Stockholm, men nu är skyddsombud på heltid vid Avarn security.

Text Justina Öster

Du blev utsedd till Årets skyddsombud av Transports Stockholmsavdelning. Hur känns det?

– Jag blev riktigt glad. Det är kul att känna sig uppskattad! Jag brukar lyfta upp andra, men är inte van att få beröm själv.

Du är främst rehabansvarig. Vad innebär det?

– Jag hjälper långtidssjuk-skrivna att försöka komma tillbaka till arbetslivet i samverkan med berörda driftschefer, som har huvudansvaret. Har man till exempel fått en stroke så kan det vara en lång rehab. Allt är inte så lätt att lösa, men jag följer upp att rehabiliteringen rullar på.

Varför blev du skyddsombud?

– Jag trivs med att hjälpa folk och vill att mina kollegor ska ha en bra arbetsmiljö. Uppdraget är jätteroligt, jag lär mig nya saker hela tiden!

Transports skyddsombudsundersökning 2025 visar att många arbetsgivare inte tar sitt arbetsmiljöansvar och att vissa aktivt motarbetar sina skyddsombud.

– Jag blir inte motarbetad, cheferna tycker det är bra att jag ligger på och tjarar. ●

Det har skett flera dödsfall med backande lastbilar (genrebild).

Dödsfall på grund av backande sopbil – igen

Miljöarbete. I april i år hände det som inte får hända. Igen. En miljöarbetare som backade med sopbilen råkade köra över en kvinna i 75-årsåldern i Råå, utanför Helsingborg. Hon avled senare.

Text Justina Öster

Transports ombudsman Carl-Richard Lindström på Helsingborgsavdelningen har haft kontakt med Nordvästra Skånes renhållning (NSR) efter olyckan.

– Det som hände är väldigt tragiskt för alla inblandade. Polisutredningen är inte färdig än så vi vet inte exakt hur olyckan gick till. Men det är väldigt trångt på det här stället mellan ett flerfamiljshus och en garagelänga. Och chauffören tvingades backa flera hundra meter, säger Lindström

En gångväg och en trappnedgång till en källare mynnar ut på vägen där renhållaren

backade och sikten skymdes dessutom av buskage, berättar Lindström.

– Chauffören backade i väldigt låg hastighet. Saftblandare med blinkande ljus var påslaget och bilen pep högt. Det var inget fel på sopbilen och den var försedd med backningskamera och monitor i hytten. Felet är stadsplaneringen, att tömningsstället låg så långt bort och att det saknades vändplats.

– Mannen som körde sopbilen fördes direkt från olycksplatsen till sjukhus. NSR har skött allt ”by the book”. De kopplade in företagshälsan, tillsatte en krisgrupp och ett team där Transports utsedda skyddsombud deltog gjorde en internutredning.

ATT BACKNING INTE är ett körsätt har både Transport och Arbetsmiljöverket slagit fast efter tidigare olyckor. Ändå är påtvingad backning fortfarande

ett stort problem bland landets miljöarbetare. En tillbakablick: → I augusti 2007 omkom en 62-årig man i Falkenberg under en backande sopbil.

→ 2016 avled en 79-årig kvinna i Mjölby när hon föll under ena bakhjulet på en återvinningsbil.

→ I september 2021 dog en man i 50-årsåldern under en sopbil som backade efter tömning.

FÖR RENHÅLLARNA HANDLAR det ofta om två onda ting, backa eller dra tunga sopkärl, ofta längre sträckor vilket tär på kroppen. Bägge alternativen är dåliga, betonar Carl-Richard Lindström.

– Det gäller att redan från början planera in sophämtningen och tänka på miljöarbetarna när nya bostadsområden byggs. Här krävs bättring från stadsplanerarna, säger Carl-Richard Lindström. ●

Krönika David Ericsson

Att marschera i takt – eller inte

Så var den här till slut, vår omtalade kulturkanon. En reporter från TV 4 kom fram till mig där jag satt och fikade på Liljeholmstorget och stack en mikrofon under näsan.

”Vad tycker du om kulturkanon?” undrade hon.

Jag fick snabbläsa listan på vad som valts ut och kunde inte svara annat än.

”Trams. Ingen kan väl bestämma vad andra ska tycka är viktigt. Alla skapande konstnärer och författare tycker säkert att det de gör är betydelsefullt. Likadant är det för läsarna/betraktarna oavsett om de gillar Selma Lagerlöf eller Nisse Poet Persson.”

Det mesta fattas dessutom, som arbetarlitteraturen och det Sverige är mest känt för, arbetarrörelsen.

I FÖRVIRRINGEN ÖVER vad man egentligen ska ha listan till uppstod senare, som grädde på moset, ett politiskt gräl. SD:s Jessica Stegrud menade att det var ”talande” att det var en ”svensk-född kurd (S) och en perser (M)” som debatterade frågan i SVT.

Jimmie Åkesson, Sveriges svar på Donald Trump, alltid lika gapig, okunnig och ofta helt utan konsekvenstänk, gick i svaromål för sin riksdagskamrat.

”Själv tror jag varken på sminkade grisar eller på kulturlistor som ska få folk att gå i takt och tänka lika.”

Medan Ulf Kristeresson gick i taket i något som urartade i ett tv-sänt gräl.

Det är intressant att se hur borgerlighetens försök att få SD att verka rumsrena och regeringsfähiga och få bort nazi-/fasciststämpeln ständigt misslyckas. Som att försöka sminka en gris. Hur man än gör så är en gris ändå alltid en gris.

Och det är inte första gången i världshistorien som något sådant inträffar, alltid med samma förskräckande resultat.

SJÄLV TROR JAG varken på sminkade grisar eller på kulturlistor som ska få folk att gå i takt och tänka lika. Jag tänker i stället på ett par strofer ur en låt som helt säkert inte är med i någon kulturkanon. Det är norrmannen Lillebjörn Nilsens *Far har fortalt*:

”Jeg vet en bro som er gammel brun og stygg

På den står en skilt där du leser

Hundrede mand kan jeg bære på min rygg

Men svigter om de alle marscherer” ●

David Ericsson är författare och lastbilschaufför.

SM-kval för blivande chaufförer

Utbildning. Uttagningen till yrkes-SM 2026 har startat. För elever på gymnasiets fordonsprogram med inriktning transport är det tre kvaltävlingar under hösten, som hålls på olika orter. Precisionskörning för lastbil och truck, lastsäkring och teori är moment som ingår i kvaltävlingarna.

Final i yrkes-SM blir det i Stockholm i maj nästa år. ●

FOTO: RICHARD BERG

EU ändrar sig om veteranbilar

EU. Veteran- och raggarbilsägare kan dra en lättnadens suck. Nya EU-regler kommer inte tvinga förare att forsla sina klenoder till skroten. I flera år har EU-kommissionens förslag om hur gamla bilar ska hanteras varit en tvistefråga. Men nu har EU-parlamentet och medlemsländerna kommit överens och ställt sig bakom att bevara, vad som kallas, ”fordon av särskilt intresse”.

Den svenska S-ledamoten Johan Danielsson välkomnar beslutet, men varnar för att de sista kompromissförhandlingarna med medlemsländerna ändå kan mynna ut i ett ”administrativt monster”. Det handlar om att ägare av renoveringsobjekt kan tvingas lämna in en renoveringsplan som visar att de har pengar och teknisk kompetens. Planen ska sedan godkännas av en ”oberoende fordonsexpert”, berättar Aftonbladet. ●

4,6

miljarder småpaket skickades 2024 till privatkunder i Europa från de kinesiska företagen Temu och Shein.

Källa: Travel News

Vilgot inne på klassisk mark för arbetarrörelsen, hos Arenagruppen vid Norra Bantorget i Stockholm.

Vilgot räknar för vänstern

På universitetet upptäckte Vilgot Österlund siffrorna, bytte utbildningsväg och är i dag statistiker hos radikala tankesmedjan Arena idé. Men hans första fack var Transport.

Text och foto **LILLY HALLBERG**

– Det krävs moteld. Mot en höger som ser skattesänkningar som lösningen och hela tiden kommer med löften om att skapa tillväxt, säger Vilgot Österlund.

– Men att piska hårdare fungerar inte, arbetslösa till exempel behöver knappast ännu sämre förutsättningar. Med en arbetslöshet på 8–9 procent kan jag i sammanhanget störa mig på att det talas så mycket om utrikesfödda utan gymnasieutbildning – och glömmer att många redan varit i arbete tidigare.

VILGOT HAR RÄKNAT på det, har siffrorna och kan bearbeta data att använda i debatten. Och kan skriva. Den aktuella rapporten om finanspolitikens ramverk – ”budgetreglerna” – som han skrivit tillsammans med Arena idé’s chefsekonom Elinor Odeberg, har väckt uppmärksamhet. Här krossas föreställningen om att fler får arbete genom avdrag och lättnader i systemet, som jobbskatteavdrag.

– Vi har fått rätt många reaktioner, som det blir

VILGOT ÖSTERLUND

Ålder: Fyller 30 i oktober.

Bor: Lägenhet i Kärrtorp i södra Stockholm.

Familj: Sambo.

Gör: Utredare på tankesmedjan Arena idé sedan 2023.

Utbildning: Masterexamen i statistik från Uppsala universitet, grundexamen från Umeå universitet. Idrottsgymnasium med inriktning vattenskidor.

Bakgrund: Arbetat som dataanalytiker, bland annat på Socialstyrelsen, och skrivit rapporter för den fackliga tankesmedjan Katalys. Tidigare Preemmack, Nyköping, och taxiförare i Västerbotten.

Kuriosa: Tog guld vid SM i vattenskidåkning, Linköping, 2019.

när någon säger att skatterna ska höjas. Vissa tycker att det är horribelt. Men samtidigt har man ju börjat prata om det mer generellt i dag, om vilka konsekvenser den politik som förts fått för välfärden och socialförsäkringssystemen, säger Vilgot.

HAN SITTER I stora mötesrummet hos Arenagruppen i ett patricierhus vid Norra Bantorget i Stockholm. Här har han jobbat i exakt två år i augusti.

– Det är väldigt roligt, jag får utlopp för mitt samhällsintresse på ett annat vis än tidigare och det är en stimulerande miljö.

Om något gjort honom förvånad i samband med de senaste årens rapportarbete är det omfattningen av skattesänkningarna på arbete under 2000-talet: 250 miljarder kronor.

En kollega kommer in för att försäkra sig om att Vilgot följer med och springer på lunchen. Det ska han. Någon halvtimme senare kommer chefredaktören för Dagens Arena in och frågar samma sak. Det verkar pågå något slags springsatsning i huset. Annars är egentligen Vilgots sport vattenskidor, han gick idrottsgymnasium och tävlade framgångsrikt. Nu blir det bara som nöje ibland.

SETT TILL YRKESLIV har Vilgot Österlund efter sin examen främst jobbat som dataanalytiker, bland annat på Socialstyrelsen under pandemiåren. ”Det kändes som ett samhällsviktigt jobb.”

Han började studera statsvetenskap i Umeå men bytte inriktning:

– Jag trodde inte att jag var så sifferintresserad tidigare, men som tur var ingick nationalekonomi och statistik på programmet. Jag valde statistiken för att få ett verktyg som är användbart, säger Vilgot.

– Man kan ta vilket ämne som helst och statistik går att använda. Här kan jag hoppa mellan föräldra-

Vilgot Österlund arbetar sedan två år som utredare hos tankesmedjan Arena idé.

försäkring, investeringar och skattepolitik och det passar mig.

Om det är ett krav att tillhöra vänstern i bred bemärkelse för att kunna jobba för Arena idé? Nja, inte nödvändigtvis.

– För de rapporter jag arbetat med är det nog svårt annars, men för andra rapporter som forskare gjort tror jag inte att det är nödvändigt.

Vilgot Österlund är medlem i S-föreningen i hemförorten Kärrtorp, är aktiv men har inga förtroendeuppdrag. Föreningen har bra sammansättning åldersmässigt, tycker Vilgot, som själv fyller 30 år i höst. Men han skulle gärna se fler arbetare representerade i den socialdemokratiska föreningen, som nu till större del består av akademiker: ”alltid bättre med bredare perspektiv”.

Under studietiden i Umeå gick han med i facket,

Vilgots lästips

Ombedd att välja någon läsning som betytt mycket:

Hans Rosling har ”inspirerat med pedagogisk glans – läsvärt och härligt med någon som presenterar sådant som faktiskt går bra!” (Har bland annat gett ut *Hur jag lärde mig förstå världen*, 2017, och *Factfulness*, 2018, båda Natur & kultur.)

Transportarbetareförbundet. Vilgot körde taxi, ofta fredagar och lördagar.

– Ibland var det skolresor och sjukresor också, körningar till Lycksele eller 25 mil som till Storuman. Jag trivdes med jobbet.

Även tidigare jobbade han inom ett yrke som Transport organiserar, på en bensinstation i Nyköping där han är uppvuxen.

– Men då hade jag ännu inte riktigt förstått nyttan av facket, säger Vilgot, som i dag är med i Unionen.

SKRIVIT HAR VILGOT Österlund också gjort tidigare, bland annat för det oberoende fackliga idéinstitutet Katalys.

Rapporten *Avdragskalaset*, skriven tillsammans med fristående utredaren Rikard Allvin, är kanske det som är mest känt av det han publicerat hittills.

”Det krävs moteld. Mot en höger som ser skattesänkningar som lösningen och hela tiden kommer med löften om att skapa tillväxt.”

Här levererades en hel del sanningar om alliansregeringens skatteavdrag, som fungerar som omfördelning – åt fel håll: Bidragen till enskilda går främst till höginkomsttagare som bor i landets rikaste kommuner. Det handlar om hushållsnära tjänster, som städning, och rotavdrag men även om räntavdrag och – till dem som äger sitt boende – avdrag för grön teknik.

Poängen är att kalaset måste få ett slut. Rot- och rutavdrag bör avskaffas omgående och pengarna överförs till hemstjänst, äldreomsorg och klimat-anpassning. Ränteavdraget bör trappas ned succesivt och få ett lågt satt tak.

VIA KATALYS BLEV Vilgot tipsad om tjänsten på Arena idé och tog chansen till nytt jobb.

Om han använder AI mycket? För programmering blir det ofta. Sällan till skrivandet, någon gång för hjälp med en formulering. Fast det verkar vara sällan. I rapporterna är det klarspråk, så att säga.

Slutsatsen i *Det finanspolitiska ramverket: en skuggöversyn* är att det behövs ett nytt ramverk, med utrymme för investeringar och underhåll bland annat av infrastruktur, som vägar och järnvägar, som varit eftersatt. De senaste årtiondena har fokus i hög grad legat på att få ner statsskulden. Samtidigt som statsskulden minskat har en investerings- och underhållsskuld byggts upp.

För att klara välfärden krävs en omläggning av beskattning på arbete, enligt rapportförfattarna Odeberg och Österlund. Som vill att skatteintäkterna höjs med 150 miljarder om året. Och i stället bland annat föreslår höjd arbetsgivaravgift och lika skatt på all inkomst oavsett om det handlar om pension, förvärvsarbete eller a-kassa.

ENLIGT EN FÖR länge sedan publicerad artikel i en annan fackförbundstining, för journalister, stod att

Publicerat

Rapporter av Vilgot Österlund:

→ **Avdragskalaset**, tillsammans med Rikard Allvin (Katalys, 2022).

→ **Kvantitetspappan: förslag för ett jämställt föräldraskap** (Arena idé, 2024).

→ **Det finanspolitiska ramverket: en skuggöversyn**, tillsammans med Elinor Odeberg (Arena idé, 2025).

Fotnot: Rapporterna finns att ladda ned från Arena idé's respektive Katalys hemsida. arenaide.se, katalys.se.

läsa att statistiker och matematiker var mest nöjda både med yrkesvalet och livet i stort (journalister var i botten, för övrigt). Om det stämmer? Ja, för egen del, tror Vilgot. Han är nöjd. Och verkar vara glad – och snäll, i ordets bästa betydelse.

Kan du inte skriva en bok typ ”Makroekonomi och statistik för transportarbetare, humanister och andra utomstående”?

– Ja, det kanske inte är en dum idé, haha. Men jag har annars kläckt en idé om hembygdsskatt.

I Vilgots fall skulle det innebära att en del av skatten går tillbaka till Nyköping, som ”betalade allt under hela min uppväxt”.

– I dag går ju skattepengarna helt till Stockholms stad, säger han.

ETT DRÖMPROJEKT ÄR något liknande Svenskt Näringslivs sajt *ekonomifakta.se*, som med arbetsgivarorganisationens egna ord ger ”fakta om jobben, företagandet och tillväxten”. Det på ett till synes neutralt vis, utan politiska ställningstaganden.

– Jag läser allt de skriver, efter ett tag ser man ändå att det finns en högerlutning.

Vilgot Österlunds tanke är att driva något liknande som skulle fungera som ett slags fackligt-politiskt vänsteralternativ, med mindre fokus på sådant som rotavdrag och mer på exempelvis ordentligt finansierad välfärd:

– Jag tror att det skulle behövas. ●

”Jag valde statistiken för att få ett verktyg som är användbart i många sammanhang”, säger Vilgot.

Stressade bilister gör jobbet otryggt

Privatbilister och cyklister som passerar närgånget i hög hastighet är farliga inslag under arbetsdagen för Andreas Stålhandske på Renova i Göteborg. Och det gäller att vara vaksam när man tömmer sopkärlen. Kollegan Thomas Johansson stack sig på en kanyl och fick vänta tre månader innan resultatet från hivtestet kom.

Andreas Stålhandske försöker rycka på axlarna när han hamnar i dispyter med arga bilister som inte kommer fram. "Jag kan inte komma med helikopter, svarar jag".

Text och foto PETER OLOFSSON

T

**Sophämtare
Renova**

Lön: 30 000–35 000 kronor.

Arbetstider: Vardagar 6.15–15.00, kvällar och helger på vissa rutter för vissa förare.

Förmåner: Gym, subventionerad massage, rabatt på Västtrafiks årskort.

Krav: C-körkort och YKB (yrkeskompetensbevis), hygglig svenska, god fysik och samarbetsförmåga.

Erbjuds: Utbildning och kompetensutveckling.

Företagets ägare: Tio kommuner.

Antal: 750 anställda. Personalstyrkan kommer att växa med staden.

Andreas Stålhandske trivs bra som sophämtare och har inget annat på gång. ”Jag har inte bestämt vad jag ska göra när jag blir stor”, säger han och skrattar.

Thomas Johansson, 60 år, har träffat på många missbrukare som sophämtare. De flesta är ganska harmlösa.

– De brukar be om ursäkt, för de vet att de inte får bo i soprummen. Jag tycker mest synd om dem, säger han innan lunchen i ett soligt och augustivarmt Göteborg.

Efter händelsen med kanylen tvingades Thomas uppsöka sjukvården flera gånger för att ta sprutor mot gulsot. Det tog tre månader innan resultatet från det sista hivtestet kom. Det var tre nervösa månader.

– Jag hade inte smittats. Men nu tänker jag mig för innan jag sätter händerna i soporna. I centrum är det annars bilister som kör för fort som skapar stress och dålig arbetsmiljö.

– De har ingen respekt för oss som arbetar i trafiken. De passerar alldeles för nära i hög hastighet. Det är bara ”jag ska fram”.

Slitet med tunga kärl tär mest på kroppen.

– Jag har haft hårda jobb hela livet, jag kan nog inte fortsätta så länge till, säger Thomas.

Han växte upp i förorten Frölunda och säger att han hade svårt att sitta still i skolan. Att ständigt få röra på sig tycker han är positivt.

Jean Dowihgt Mardini

EN ANNAN SOM inte kan sitta still ännu är kollegan Jean Dowihgt Mardini, 69 år.

– Jag kommer fortsätta så länge Gud har bestämt, säger han.

Jean Dowihgt Mardini bär ett stort kors på bröstet. Han pratar självsäkert.

– Jag har träffat många missbrukare. De vågar inte bråka med mig. Jag är militär från Libanon, säger han och spänner upp bröstet med det dinglande korset och vässar blicken.

– Ni bor inte här, ge er av, brukar jag säga.

När han en dag möttes av tre påtända kvinnor i ett soprum gick de ut direkt. Sedan tiggde de cigaretter av honom. Några hot har han aldrig varit med om.

Men vid ett tillfälle hittade han en pistol och

ett gevär. Som gammal attackmilitär förstod han vapnens potential.

– Jag ringde polisen och sa: ”om ni inte kommer och hämtar vapnen behåller jag dem”. Då kom de direkt och kallade mig djävla sogubbe, säger han och skrattar.

Han har även hittat många skott och kanyler.

– Jag rör aldrig soporna. Om påsarna sticker upp kan jag oftast tömma kärnen utan att trycka ner dem.

Sophämtare som inte vill medverka i det här reportaget berättar däremot om knivhot.

Hur farliga är missbrukarna?

Haxhi Morina är driftschef för centrum och får höra om missbrukare med jämna mellanrum. Nyligen stal de ett knippe med nycklar från en sopbil.

– Därför har Renova nu börjat med en tagg som automatiskt låser soppilen när båda åkarna lämnar förarhytten, berättar han.

Jenny Brink, även hon driftschef på Renova, menar alla att göra en incidentanmälan vid riskobservationer och händelser. Fastighetsägaren ska också informeras.

– Vårdarna gör nog så gott de kan, men missbrukarna är innovativa. Ibland smyger de in när någon går ut, säger hon.

Skyddsombudet Kim Jörgensen vet att problemet med missbrukare har funnits länge.

– Soprummen har blivit en plats för sexuellt umgänge, klädinsamling, missbruk och övernattnig. Tyvärr har vi en tystnadskultur som gör att allt inte anmäls.

ANDREAS STÅLHANDSKE, 44 ÅR, ger sig av ut på sin rutt i Majorna. Han gillar det relativt lugna området, men vi skojar om att han skulle behöva en stål-

handske för att våga trycka ner soporna.

– Jag pressar ner med locket, eller så lyckas jag tömma trots att soporna väller över. Ibland ramlar någon påse ut och då måste jag vara mycket försiktig när jag slänger tillbaka den.

Han har hittat kanyler, men annars mest träffat på alkisar och hemlösa som sover i soprummen. Många gånger har de lagt beslag på nycklar som kommit på vift.

Vid ett tillfälle hittade han ett kraftfullt harpungevär.

– Det låg på locket. Precis då gick ett par poliser

förbi på gatan. Jag bad dem ta med sig geväret, men de tyckte jag skulle slänga det i soppilen i stället så att det maldes ner.

Skott och knivar har han hittat flera gånger. När det är svärmar med bananflugor runt tunnorna är det inte heller så kul.

– Men det äckligaste är rättorna och latrinerna som folk tar med sig från sommarstugorna och slänger i soptunnorna, säger han och påstår att han inte alls känner av den unkna doften i ett mycket varmt soprum nära Stigbergstorget.

– Tonårstjejer som går förbi håller ibland för näsan

När Thomas Johansson stack sig på en kanyl fick han uppsöka sjukvården flera gånger för att ta sprutor mot gulsot och hivtesta sig.

”Om jag vet att det är många råttor någonstans brukar jag banka och slå så att de ger sig av innan jag tar kärlen.”

Sophämtaren Andreas Stålhandske.

och säger att det stinker. ”Gör det?” brukar jag svara. När han tömmer nära en fullsatt uteservering händer det att folk blänger.

– Men jag själv har alltid aptit till lunchen, det är ju det man ser fram emot.

En rätta stor som en katt ställde sig vid ett tillfälle på bakbenen och sprang efter honom.

– Till slut stack den åt ett annat håll. Om jag vet att det är många råttor någonstans brukar jag banka och slå så att de ger sig av innan jag tar kärlen.

Yrkestrafikanter tycker ibland att han är i vägen, men annars är det mest privatbilister som ilsknar till.

– Jag försöker bara rycka på axlarna och svara att jag inte kan tömma med helikopter.

Han tänker annars mest på risken att han blir påkörd eller orsakar en olycka själv.

– Ibland är vi tvingade att stanna på eller alldeles intill cykelbanor. En vacker dag händer det något, säger han och nämner en kollega som blev påkörd av just en cyklist.

PÅ SÄGGATAN VISAR han höga kanter som nyligen byggts för att markera cykelbanan. Bilar står i vägen framför gliporna där kärlen ska dras. I soprummet väller soporna över, men det blir ingen tömning i dag heller.

– Det är för långt att gå uppför backen med de tunga kärlen, säger han och pekar mot avsnittet där betongkanterna tillfälligt upphör.

Lastbilarna kommer inte förbi.

Vid ett annat gathörn bildas snabbt en lång kö med bilar. Barn hoppar ur bilar på väg till skolan.

– Vi vill inte vara i vägen för någon, men när det kommer utryckningsfordon måste vi verkligen släppa allt och ta ratten för att komma undan.

Andreas säger att det sällan är stressigt eftersom ackordet upphörde just när han började för 20 år sedan. När han är klar med sin bestämda rutt återstår andra arbetsuppgifter innan hemgång. Som att tvätta bilar.

– Det är bara vid inkörningar som till jul det kan bli stressigt, när vi ska göra fem arbetsdagar på fyra.

Andreas Stålhandske kör samma rutt vecka efter vecka. Ändå får han leta efter rätt nyckel. Men nyligen byttes alla lås och nu går en enda nyckel till nästan alla soprummen.

Efter en arbetsdag med slit över kullerstenar och upp för trottoarkanter med sopkärlen är Andreas Stålhandske trött i kroppen.

Andreas gillar friheten, att han kan ta rast när han vill och han inte har någon chef som flåsar honom i nacken.

Han förstår värdet av att hela tiden få röra på sig utomhus i alla väder, även om det är halt och tungt i snömodden.

– Jag går 15 000 steg varje arbetsdag och lägger inte på mig. Om man kör långtradare riskerar man dessutom att somna.

Kollegan, som har lämnat plats åt undertecknad för dagen, är en trogen arbetskamrat.

– Vi funkade bra ihop.

ANDREAS SÄGER ATT omsättningen på personal har ökat sedan han började.

– I dag är det definitivt fler som börjar och slutar.

Han trivs, men tillstår att han är trött på kvällen när han kommer hem till Alingsås.

– Jag har klarat mig, men många äldre har ont i knäna och axlar.

Han har fru och tre barn.

Ska de också bli sophämtare?

– Det hoppas jag inte. En läser ekonomi och kommer nog att tjäna betydligt mer inom det området, säger Andreas Stålhandske. ●

Så här kan arbetsgivaren göra om du missköter dig

Arbetsrätt. Erinran, varning, muntlig varning. Transportarbetaren guidar dig i arbetsgivarens disciplinära påföljder.

Text **JOHN ANTONSSON**
Illustration **MATTIAS KÄLL**

Det går inte att säga att det finns en skala av allvarlighet innan arbetsgivaren säger upp eller avskedar en person. Men här är några av de åtgärder de kan ta till om de anser att anställda inte sköter sig.

1 Muntlig varning

Det är ingenting som regleras i något av de kollektivavtal Transport har tecknat. Men en muntlig varning behöver ändå tas på allvar.

2 Skriftlig varning

Det finns regler för hur skriftliga varningar får delas ut. En skriftlig varning är en ”disciplinär åtgärd” och ingenting som ska ses lättvindigt. Om arbetsgivaren delar ut en skriftlig varning måste facket meddelas. Eftersom varningen i sig är att se som en åtgärd så har facket också möjlighet att invända mot den.

3 Erinran eller Las-varning

Här blir det snurrigt. En Las-varning eller en erinran är en slags tillsägelse som i sig inte är ett straff eller en disciplinär åtgärd. Men innehållet är väl så allvarligt. Syftet för arbetsgivaren är att informera den anställda om att upplevd misskötsel kan innebära uppsägning eller avsked om det fortsätter.

Till skillnad från skriftlig varning behöver arbetsgivaren inte meddela facket när en Las-varning utdelas. Det finns däremot inget hinder för en anställd att själv kontakta facket, om hen har fått en erinran.

4 Avstängning – suspension

I fall där en anställd gjort sig skyldig till något allvarligt som kan vara skäl för uppsägning finns ett annat alternativ för arbetsgivaren. Arbetsgivaren har som alternativ att i stället använda sig av avstängning – suspension.

Den anställda måste godkänna suspensionen och får ingen lön under avstängningen.

5 Avsked och uppsägning

Ett avsked har ingen uppsägningstid. En

avskedad blir direkt av med jobbet. För att en arbetsgivare ska ha rätt att avskeda ska den anställda ha misskött sig så grovt på jobbet att det är en fråga om avtalsbrott. I normala fall ska ett avsked ha föregåtts av en Las-varning. Ett ogiltigt avsked har kort preskriptionstid och det är därför viktigt att överklaga så snart som möjligt.

En uppsägning kan ske på grund av personliga skäl eller på grund av arbetsbrist. Om man har en tillsvidareanställning så gäller uppsägningstiden som står i kollektivavtalet. Om det inte finns ett kollektivavtal gäller den uppsägningstid som står i lagen om anställningsskydd.

Experten

Peter Winstén
är avtalssekreterare på
Transportarbetareförbundet.

FOTO: MARTIN HÖRNER KLOO

Vad är syftet med en skriftlig varning?

- Det är en disciplinär åtgärd som handlar om att upplysa om att arbetsgivaren tycker att ett beteende på arbetsplatsen behöver ändras. Det kan till exempel vara att man går hem för tidigt varje dag eller struntar i viktiga säkerhetsrutiner.
- Om någon blir varnad ska vi som facklig part alltid få information om att en varning har utdelats och efter det har vi möjlighet att invända om vi anser att det inte finns grund för en skriftlig varning.
- Arbetsgivaren kan ge en varning om en anställd anses ha gjort något som är så pass allvarligt att en uppsägning kan bli aktuell.
- Man kan inte ge varningar för små misstag. Ibland kan jag tycka att arbetsgivaren ger ut varningar utan att ha fog för det.

Finns det något missförstånd om varningar?

- Ett vanligt missförstånd är att en uppsägning ska föregås av ett visst antal varningar. Det finns ingen sådan regel, men väldigt många tror det.
- En arbetsgivare måste inte utdela någon varning innan en uppsägning. Allt handlar om vad man har gjort fel och hur allvarligt det är.
- Sedan tycker jag så klart att det är bäst om arbetsgivare påtalar brister för den anställda innan de går för hårt fram. Till exempel genom att först ha ett tillrättavisande samtal och om det inte blir bättre, med en skriftlig varning.
- En uppsägning eller ett avsked får aldrig komma som en överraskning för den anställda.

9 miljoner för problem med serviceresor

Serviceresor. Taxiföretaget Cabonline går med på att betala nio miljoner kronor efter en förlikning med Länstrafiken i Jönköpings län (JLT). Orsaken är en tid av stora problem med förseningar, uteblivna körningar och svårigheter att få tag i både fordon och chaufförer.

Text Justina Öster

Det rapporterar bussmagasinet.se. Efter en upphandling tecknade Länstrafiken i december 2021 totalt 18 avtal med olika bolag om att köra serviceresor – färdtjänst, sjukresor och skolskjuts. Cabonline vann två av dem och avtalet där JLT styrde servicetrafiken fungerade väl. Det var när bilarna skulle styras direkt

av Cabonline som svårigheterna uppstod.

LÄNSTRAFIKEN SA DÄRFÖR upp det icke fungerande avtalet i januari 2023. Cabonline invände att det saknades saklig grund och ansåg att JLT begick avtalsbrott, men Länstrafiken svarade med att föra tvisten vidare till tingsrätten.

INNAN DOM FALLIT enades dock parterna och Cabonline gick med på att betala 9 miljoner kronor till JLT, betalningen ska ske enligt en avbetalningsplan.

– Förlikningen innebär att vi nu kan lägga tvisten bakom oss, säger servicereseschef Anna-Karin Malm på JLT till bussmagasinet.se. ●

Höjt stöd till regionala flygplatser

Flyg. De regionala flygplatserna i Sverige dras med stora underskott. Nu föreslår regeringen att det statliga bidraget till kommuner som driver flygplatser ska höjas kraftigt, från dagens 210 miljoner kronor till 528 miljoner per år.

Enligt en debattartikel på riksdag-

ens hemsida och i Dagens Industri uppges det täcka ”upp till 75 procent” av flygplatsernas underskott för driften. Infrastrukturminister Andreas Carlson (KD) med flera skriver att nedgången i inrikesflyget har drabbat många regionala flygplatser ”som hotas av nedläggning”. ●

Nytt om forskning

1 Ett brett folkligt stöd är nödvändigt för att kunna genomföra de klimatomställningar som krävs, visar senare års forskning. Till det kan nu fogas en ny studie från Stockholms universitet. Den pekar på att människor är mer benägna att acceptera höjda skatter på fossila bränslen i länder med generösare försörjningsstöd till de mest utsatta i samhället.

Undersökningen har granskat hur utformningen av välfärdsstaten kan bidra till att minska motståndet mot skattehöjningar på diesel och bensin. Att just skatt på drivmedel valts ut beror på att den typen av skattehöjningar ofta är impopulära och drabbar låginkomsttagare.

2 Försvarsviljan är större i Sverige än i många andra jämförbara länder, visar en studie från Försvarshögskolan och Uppsala universitet. Försvarsviljan kommer främst från olika former av nationell identitet, dock inte etnisk nationalism. I en efterföljande studie har forskarna också sett att försvarsviljan i vissa sammanhang är något högre bland personer med invandrarbakgrund.

Militär upprustning hotar miljömålen

Klimat. Natoländernas beslut att öka militärutgifterna till 3,5 procent av bruttonationalprodukten (BNP) kommer att leda till ökade utsläpp av växthusgaser och försvåra möjligheterna att nå upp till miljömålen i Parisavtalet. Den varningen kommer i en rapport från miljöföretaget Greenly i Paris, som hjälper företag att minska sina klimatutsläpp. Den kraftiga upprustningen innebär investeringar i stridsvagnar, jetplan och militär infrastruktur inom ramen för Rearm Europe-initiativet på 800 miljarder euro. Den militära upprustningen ”utgör en stor men i stort sett osynlig bidragsgivare till globala utsläpp”, skriver sajten Climate solutions news. ●

ILLUSTRATION SKAPAD MED AI-VERKTYGET FIREFLY

Sverige långt från målen i FN:s globala agenda

Globalt. Sveriges riksdag och regering har slagit fast att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030, skriver Riksrevisionen som granskat genomförandet och uppföljningen av arbetet. I ett pressmeddelande framför Riksrevisionen skarp kritik: ”Sverige placerade sig högt i världsrankningen av Agenda 2030 när arbetet påbörjades år 2016, men har inte kommit mycket närmare att nå målen sedan dess.” Agenda 2030 är FN:s globala handlingsplan för omställning till ett hållbart samhälle. Målen är att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa och lösa klimatkrisen. Riksrevisionen framför att regeringen varken har ”pekat ut en tydlig riktning med prioriteringar” för myndigheterna eller ”tillräckligt styrt” genomförandet av agendan. ●

På väg

Originalserie för Transportarbetaren av Mats Källblad

JÖSSES VILKEN PAMPIG VILLA.

FLYTT GUBBS & CO

JÄNNA HAR PENGAR.

TYDLIGEN ÄR ÄGARNA JUST NU I SITT ANDRA HUS I PROVENCE.

JÄNNA SJÄLV FÅR MAN JOBBA RÖVEN AV SEJ FÖR ATT HA RÅD MED EN LITEN SKETEN HYRES-LÅGENHET,

KAN JAG FÅ EN SÅN DÄR STOR TOMKARTONG?

JA-VISST.

TRICKLE-DOWN-EKONOMI I PRAKTIKEN.

FLYTT GUBBS

FRAGILE HANDLE WITH CARE

MEN TÄNK DEJ ATT STÅDA ALLA DOM RUMMEN. FY TUSAN!

SÄNA DÄR RIKINGAR HAR STÄDERSKOR TILL DET.

HA-HA HA!

ÖH... HALLÅ...

Rondellsafari i Borlänge

I Borlänge duggar rondeller-na tätt. Hösten 2022 invigde staden sin 46:e. Hur kommer det sig?

Text och foto JUSTINA ÖSTER

VID INVIGNINGEN GJORDE lokalradion ett försök att utnämna Borlänge till Sveriges rondelltätaste. Eller spekulerade i alla fall i om det kunde vara så när trafiken släpptes på i den senaste cirkulationsplatsen på riksväg 50 mot Ludvika. Trafikverkets projektledare visste inte, men sa att ”vi nog ligger ganska högt upp på den skalan”.

Regionala skyddsombudet Joakim Hejenstedt på Transports Dalaavdelning i Borlänge skämtar: De många rondellerna beror så klart på att Vägverket flyttade dit 1978–1980.

– Mina föräldrar jobbade båda på Vägverket i Stockholm. De är från Falun men följde med när myndigheten flyttade hit, säger han.

För det tackar Joakim sin lyckliga stjärna. Visst är Stockholm fint någon dag, men sedan längtar han från stressen och hem. Han guidar på en rondellsafari och vi har redan passerat den första på Röda vägen när Joakim nickar mot nummer två:

– Du ser, ett rent rondellmaraton fram till Trafik-

Rondelltätast

Europa är rondelltätt. 2023 gjorde sajten discovercars.com en granskning och utnämnde Paris till världens rondellhuvudstad, räknat utifrån totalt antal rondeller per kvadratkilometer. De länder som har flest rondeller i världen är:

1. Frankrike: Överlägsen vinnare med 42 986 rondeller.
2. Storbritannien: 25 976.
3. Italien: 18 172.
4. Spanien: 15 053.
5. Brasilien: 11 854.

Rekordrondell

Enligt Guinness rekordbok ligger världens största rondell i Putrajaya, Malaysia, mäter 3,4 kilometer i omkrets och har 15 in- och utfarter.

Plymen vakar över den täta trafiken i Backarondellen vid riksväg 60 mot Ludvika.

verkets huvudkontor! (Vägverkets nuvarande namn.) Vi har nästan inga trafikljus i Borlänge, de flesta har bytts ut mot rondeller.

SYFTET MED RONDELLER är att öka trafiksäkerheten och förbättra framkomligheten. De första lär ha dykt upp i Sverige i början av 1900-talet. Under 1900-talets senare del tog rondellbyggena fart och i oktober 2013 beskrev Teknikens Värld hur de ”ploppar upp som svampar ur jorden lite varstans”.

Då visade SCB-statistik att antalet cirkulationsplatser ökat drastiskt från omkring 1 500 år 2005 till drygt 2 600 år 2010. Göteborg drog ifrån med 130, följt av Malmö med 76, uppstickaren Eskilstuna med 51 och Stockholm strax efter med 49. Färskare statistik tycks inte gå att få efter kontakter med Trafikverket, Transportstyrelsen och SCB.

Våra lokala medier står gärna med många rondeller. 2013 rapporterar P4 Sörmland att Eskilstuna brukar kallas ”rondellernas stad”. Växjö beskrivs av Smålandsposten som ett ”rondellmecka” som ”kryllar av rondeller”.

Joakim Hejenstedt

Vattenparksrondellen nära köpcentrumet Kupolen – kanske Borlänges vackraste? Eller har du någon favorit i en annan stad? Rondellen är cirkeln i mitten där pilen står, hela korsningen heter cirkulationsplats.

Joakim Hejenstedt har grubblat över den finaste och fulaste rondellen i Borlänge, men föreslår i stället den minsta vid köpcentrumet Kupolen.

– Man åker igenom utan att märka det, den är bara som en liten upphöjning.

Den tio meter höga silverglänsande skulpturen *Landad rymling* av skulptören Gösta Backlund syns desto mer. Den står i stadsdelen Kvarnsveden och utgår från ”en uttjänt vals från en pappersmaskin”, förklarar skulptören i Dala-Demokraten.

– Hela Borlänge är uppbyggt kring Kvarnsvedens pappersbruk och stålverket SSAB. Det här är gamla bruksområdet, guidar Joakim.

PENSIONERADE MIKAEL BOSTRÖM står ett stycke bort och tankar. Han har jobbat på SSAB och är knappast någon ”rondellfantast”.

– Man tänker inte på dem, bara åker igenom.

Några bråk kring borlängsk rondellkonst känner Joakim inte till. Den tycks inte få känslorna att svala

Mikael Boström

så som skulpturer i stadsmiljö. 2018 röstades Borlänge fram som Sveriges fulaste stad, ändå har kommunen satsat på att smycka sina rondeller.

Den högresta *Plymen*, skapad av konstnären Jörg Jeschke i rostfritt stål, pryder Backarondellen vid riks-

Den stora grönvita fotbollen i Tjärnarondellen skulle ha varit svartvit, men sedan ändrade sig kommunen till fotbollsklubben IK Brages färger.

FAVORITRONDELL

Vilken är den finaste, eller fulaste, rondellen? Mejla en bild, vad den heter (om du vet), var den finns och en motivering till: justina.oster@transportarbetaren.se.

väg 60 mot Ludvika. Han står också bakom konstverket *Swish* i cirkulationsplatsen vid Tjärnavägen/Röda vägen.

Sportintresserade kan knappast missa den stora grönvita fotbollen i Tjärnarondellen, men Joakim Hejenstedt har upptäckt något han inte tänkt på tidigare:

– Träd verkar vara grejen i Borlänge. Det är ta mig tusan träd i nästan alla rondeller! ●

Örjan undrar om han kan vara medlem i Transport som behovsanställd. Och Fanny vill veta hur länge man ska vara ledig mellan arbetspassen. Det och fler frågor svarar Transports experter på.

Illustration MARTIN HEAP

Har jag fel lön?

? Jag undrar om jag har fått fel lön under mina senaste månader som anställd. Jag har varit väktare sedan oktober 2023. Sedan dess har jag varit på tre stycken bevakningsföretag. I dag har jag varit anställd i totalt 19 månader som väktare, men har bara 158 kronor i timmen. Borde jag åtminstone inte fått en ökning till lönegrupp B?

Nadja

... Efter 15 månaders anställning ska man inplaceras i någon av lönegrupperna B–E. Om man tidigare har tjänstgjort på kollektivavtalsområdet ska den tiden räknas tillgodo. Om de 19 månadernas anställningstid alltså har varit på detta kollektivavtalsområde, ska du inplaceras i någon av lönegrupperna B–E från och med att du uppnått 15 månaders anställningstid på kollektivavtalsområdet. Baserat på informationen i din fråga kan

du alltså både ha rätt till retroaktiv lön och att bli placerad i lönegrupp B–E. Om du och din arbetsgivare inte kommer överens om detta, vänder du dig till fackklubben på din arbetsplats, om det finns en sådan. Annars vänder du dig till din Transport-avdelning.

Magnus Thelander,
central ombudsman

Kan jag gå med i Transport?

? Kan man vara medlem i Transport om man har en behovsanställning inom flytt?

Örjan

... Du är välkommen att bli medlem i Transport eftersom du har en anställning inom ett av förbundets avtalsområden. Det spelar ingen roll vilken anställningsform du har.

Magnus Larson,
central ombudsman

Hur länge ska man vara ledig mellan passen?

? Jag har börjat jobba på en bensinstation. Nu undrar jag om man ska vara ledig elva timmar mellan arbetspassen? Det har blivit så på många arbetspass. Sedan undrar jag om det är okej att jag får ett schema där arbetsgivaren säger att jag ska jobba fast jag är ledig?

Hur många timmar ska man arbeta och vara ledig enligt arbetstidslagen med dag- och kvällsjobb? Eller är det andra regler som gäller?

Fanny

... Enligt både kollektivavtal och arbetstidslagen har du rätt till minst elva timmars dygnsvila mellan arbetspassen. För att kunna ge ett mer komplett svar på dina övriga funderingar behöver vi lite mer information. Om du är medlem rekommenderar jag att du kontaktar din lokalavdelning, så kan de hjälpa dig vidare utifrån din specifika situation.

Anna Erixon,
central ombudsman

Vad är lägsta lönen inom bilvård?

? Hur mycket är lägsta lönen för mig som ska jobba inom bilvård/tvätt? Jag är född 1985 och har ingen utbildning för att jobba inom bilvård.

Adam

... Det är lite svårt att svara exakt då det finns tre olika kollektivavtal för dem som arbetar med bilvård/tvätt. För dem som är anställda under bensin- och garageavtalet är månadslönen för en nyanställd utan erfarenhet 26 581 kronor + tillägg. För dem som är anställda under kollektivavtal bilvårdspersonal vid biluthyrningsföretag är ingångslönen 26 906 kronor i månaden + tillägg. För anställda under kol-

Adam undrar över lägsta lönen för bilvårdspersonal.

lektivavtalet bilvårdsanläggningar är lägsta månadslönen 26 581 kronor + tillägg.

Kontakta din lokalavdelning så kan de hjälpa dig med vilket kollektivavtal anställningen tillämpar (skanna qr-koden för kontaktuppgifter till Transports alla avdelningar).

Andreas Kindsjö,
central ombudsman

Ska arbetsgivaren göra en plan för rehabilitering?

? Jag har varit sjukskriven i snart två månader. Mitt företag har inte vidtagit rehabiliteringsåtgärder för återgång i arbete. Jag tycker inte att svaret de ger är till någon hjälp. De skriver bland annat att jag inte kan erbjudas administrativa uppgifter, konfliktfria arbetsuppgifter, då vi jobbar i den bransch vi gör.

Ilyad

... Av 30 kap 6§ socialförsäkringsbalken (SFB) framgår att din arbetsgivare ska ta fram en plan för återgång i arbete när en arbetstagare antas vara sjuk under en längre tid och därför inte kan arbeta. Arbetsgivaren ska kontinuerligt följa upp planen och revidera den vid behov.

Denna plan ska upprättas i samverkan med den anställda. Den anställda är till och med skyldig att medverka enligt 30 kap 7§ SFB "efter bästa förmåga," och planen ska tas fram senast 30 dagar efter man blivit sjuk. Eller redan första sjukdagen, om man förväntas vara sjukskriven i minst 60 dagar.

Undantaget från dessa regler är om man redan efter första sjukdagen vet att ditt hälsotillstånd gör att du aldrig kan komma tillbaka till arbetsplatsen. Då behöver man inte upprätta någon plan, om inte hälsotillståndet förbättras.

Du skriver att arbetsgivaren har meddelat dig vilka andra uppgifter de inte kan erbjuda

dig? Sådana dokument och skrivelser ska ju tas fram ihop med dig som arbetstagare.

När man utreder vad du kan och inte kan göra, så upprättar man en rehabiliteringsplan. Och där ska man lyssna på dig och samtala runt dessa åtgärder ihop med dig.

Bara för att man kanske inte kan erbjuda någon en sak i början av en sjukskrivning betyder det inte att man inte kan göra det längre fram.

Planen ska ju revideras allt eftersom det händer saker i din medicinska rehabilitering.

Jag skulle rekommendera dig att vända dig till ditt lokala skyddsombud, eller om ni saknar ett sådant, ditt regionala skyddsombud på din lokalavdelning.

Ett sista tips: känner du dig osäker inför möten med din arbetsgivare och vad som ska sägas, ta med dig ett fackligt ombud eller en nära anhörig på rehabiliteringsmöten.

Gustaf Järsberg,
central arbetsmiljösamordnare

Fråga Transports experter!

Är du medlem i Transport och har egna frågor om din anställning, eller annat som har med jobb eller studier att göra? Ställ dina frågor till **Transport på direkten** som du når genom att ringa 010-480 30 00. Medlemmar kan också logga in på **transport.se** och chatta med Transports experter.

Kontaktuppgifter till förbundets lokalavdelningar hittar du om du skannar qr-koden.

Helena Åström tipsar yngre kollegor: "Var dig själv och bjud på dig själv!"

40 år som flygvärdinna

Helena Åström tänkte bli lärare. Nu har hon rest ihop 40 år som charter-flygvärdinna och gillar att vara på väg. Höjdpunkten? En jordenruntresa.

Text och foto **JUSTINA ÖSTER**

GLÄDJEN ATT VARA på resande fot är tjusningen med arbetet, att ta sig från en plats till en annan. Möta människor och se hur de har det i andra länder. Bli påmind om att det finns andra världar än Sverige.

Att arbeta oregelbundna tider stör inte. Helena kan åka och handla när det är lugnt och unna sig att påta i trädgården en hel dag. Men att bara vara garanterad 13 lediga helger per år, även om det kan bli fler, gör det svårare att planera sitt sociala liv.

Schemat styr hennes liv. Förr kom det på papper, nu digitalt den 15:e varje månad. Helena gör det till en högtidsstund, slår sig ner med en kopp kaffe vid datorn: Aha, så ska jag jobba kommande månad.

HELENA SÖKTE IN till Lärarhögskolan, men Arlanda drog. Mamman städade plan, och brodern var flygplanstekniker. Själv extrajobbade hon och packade flygplansmat. 20 år gammal tog Helena steget in på ett litet nystartat flygbolag, Transwede med

HELENA ÅSTRÖM

Jobb: Flygvärdinna och kabinchef.

Ålder: Snart 60 år.

Bor: Hus i Sigtuna.

Familj: Man och dotter, 26 år.

Intressen: Sticka, virka, sy, måla främst porslin, yoga och meditation.

Kommande privata resor: Boston i USA och Marrakech i Marocko.

Uniform: Skönt, du slipper välja kläder.

Favoritland: Känner mig mest hemma i Spanien och Thailand.

två Caravelleplan, den första generationens jetdrivna passagerarflygplan. Företaget grundades i Växjö, men verksamheten flyttade snart till Arlanda.

– I dag heter vi TUI fly Nordic, men för mig känns det som om jag jobbat i samma bolag hela tiden. Vi är ett stort gäng som

varit med om ägarbyten, omstruktureringar, namnbyten och jobbat i olika uniformer och flygplanstyper.

Helena räknar upp Fokker 100, MD-82/83/87 (McDonnell Douglas) och en rad Boeingmodeller. Nu arbetar hon på B737-8 och B-787. Hon trivs lika bra nu som då, även om det blivit lite tyngre att jobba natt.

– Vi kollegor har alltid kul ihop, det är roligt att ge service och prata med gästerna som ofta är glada och förväntansfulla. Tänk så mycket huvudräkning vi hade förr, när gästerna handlade mer taxfree och lämnade in listor. Ofta betalade de med kontanter så vi blev jätteduktiga på matte! Efter flygningen räknade vi "bankade", kassan. Nu är vi kontantlösa.

I BÖRJAN AV 1990-talet avreglerades inrikesflyget och Helena serverade paj, varmkorv och bakelser ombord till bland annat Sundsvall och Malmö. Ny EU-miljölagstiftning kom nyligen och nu serveras all dryck i pappmuggar. Helena och kollegorna brukar skämta om att de ska skriva namnet på något fint glasmärke på muggarna.

Minnena är många: Långflygningar till Mauritius, Thailand och Mexiko, en månads stationering i Dubai och flyg till Maldiverna en gång i veckan. Men höjdpunkten är ändå när hon fick jobbet som flygvärdinna under en månadslång jordenruntresa 2019.

– Vi flög privatjet, kom till hisnande platser som Taj Mahal i Indien, Angkor Wat i Kambodja, Petra i Jordanien och var på safari i Tanzania. Ett minne för livet! ●

Kort om
Transport

Transportarbetaren är Svenska Transportarbetareförbundets (Transports) medlems-tidning. Förbundet har omkring 54 700 medlemmar och är ett av 13 LO-förbund.

Om du vill komma i kontakt med Transport, ring 010-480 30 00. Växelns öppettider är måndag–fredag 8.00–16.40. Lunchstängt 11.30–12.30. Utom dag före helg-dag, då den stänger klockan 12.00.

Transport har 25 avdelningar, spridda över landet. Avdelning 1 och 2 är rena stuveri-avdelningar som organiserar hamnarbetare. Avdelning 46 är på samma sätt en rikstäckande avdelning för per-sonal inom flyget.

Kort om
a-kassan

Transports arbets-löshetskassa har sina lokaler på samma adress som förbundskontoret i Stockholm.

A-kassan når du på telefon 0771-40 30 01, måndag–torsdag 13.00–15.00 och fredag 9.00–11.00.

Mer information om förbundet och a-kassan hittar du på transport.se och transportsakassa.se.

Det här är på gång i din lokalavdelning

Material till nästa nummer lämnas senast den 6 okto-ber till christina.ahlund@transportarbetaren.se.

AVDELNING 2 HAMN
SYD- OCH VÄSTSVERIGE

Pensionärer, se hit! Hej, vi är några seniorer som har startat en pensionärs-förening i hamnarbetarnas avdelning 2, sektion 1. Och vi hoppas att det är fler som vill vara med.

Vår målsättning är att träffas för lunch och intressanta föreläsningar vid några tillfäl-len varje år.

Välkomna att kontakta oss på e-post trpgbgavd2senio-rer@gmail.com.

AVDELNING 3
GÖTEBORG

Representantskapsmöte Härmed kallas represen-tantskapets ledamöter till sammanträde.

➤ Tid: Kl 18.00 den 13 oktober.

➤ Plats: Quality hotell 11, Maskingatan 11 i Göteborg.

Vi börjar 17.30 med kaffe och smörgås. Sammanträdet startar 18.00 och beräknas pågå till ca 20.00. På dag-ordningen står bland annat ändringar i avdelningens val-och arbetsordning, informa-tion om personalförändringar på avdelningskontoret samt ekonomisk rapport.

Om du som ordinarie leda-mot inte kan delta är det vik-tigt att du anmäler förhinder till din sektionsordförande.

Varmt välkomna!

Pensionärssektionen träffas första tisdagen varje månad kl 11.00 på avdelning 3:s kontor (Fjärde Långgatan 48, våning 8) för att fika och tjöta tillsammans.

Höstens träffar är 7 oktober, 4 november och 2 decem-ber. Välkomna!

AVDELNING 4
ÖSTERGÖTLAND

Startpunkten är en intro-duktion till din fackförening. Syftet med utbildningen är att ge dig som medlem en grundläggande förståelse för fackföreningens roll på arbetsplatsen och i sam-hället. Dina rättigheter och skyldigheter. Försäkringar som ingår i medlemskapet. Samt skyddsombudets roll och en skyddsfrågas väg vid en arbetsmiljöfråga.

Kommande Startpunkter:

➤ Tisdagen den 28 oktober kl 9.00–16.00 på avdelnings-expeditionen i Linköping.

➤ Tisdagen den 18 no-vember kl 9.00–16.00 på avdelningsexpeditionen i Linköping.

➤ Torsdagen den 11 de-cember kl 9.00–16.00 på avdelningsexpeditionen i Linköping.

Om du tar ledigt från ditt jobb för fackliga studier får du ett stipendium från avdel-ningen för dagen.

Vid frågor om utbildningar och anmälningar, ring Joakim Carlsson på 010-480 31 38 eller mejla joakim.carlsson@transport.se.

AVDELNING 5
STOCKHOLM

Hela avdelning 5 ser fram emot en händelserik höst.

Har vi rätt uppgifter? Vän-ligen logga in på *Mina sidor* på transport.se och uppdatera mejl, telefonnummer och andra kontaktuppgifter.

På återseende!

AVDELNING 6
VÄRMLAND

Nu drar vi i gång med höstens kurser och de är följande:

➤ Avtalspunkten för dig som arbetar inom taxi: Onsdag

den 15 oktober (heldag).

➤ Startpunkten för alla medlemmar: Fredag den 17 oktober (heldag).

➤ Avtalspunkten för dig som arbetar inom miljö: Måndag den 27 oktober (heldag).

➤ Startpunkten för alla medlemmar: Fredag den 14 november (heldag).

➤ Avtalspunkten för dig som jobbar på bensinstation och rekond: Onsdag den 26 november (heldag).

Vill du veta mera eller anmäla dig? Kontakta oss på tel 010-480 30 06 eller mejla oss på transport.6@transport.se.

Medlemsmöten Nu drar höstens sektionsmöten i gång.

Vill du vara med och påverka eller är du bara nyfiken på vad som händer på våra sektionsmöten?

Kom på ett möte där du får träffa någon från avdelning-en och du får gärna komma med idéer på aktiviteter som vi kan göra i din sektion.

Vi kommer vara i följande kommuner:

➤ Hagfors: Tisdag den 30 september.

➤ Arvika: Torsdag den 9 oktober.

➤ Säffle: Tisdag den 14 oktober.

➤ Filipstad: Torsdag den 16 oktober.

➤ Kristinehamn: Onsdag den 22 oktober.

➤ Sunne: Torsdag den 30 oktober.

Tid och plats för respektive möte kommer att finnas på vår hemsida och Facebook inom kort.

Skanna qr-koderna här nedanför.

➤ Hemsida ➤ Facebook

AVDELNING 7
SÖDERMANLAND

Studier Vi kör Transports grundutbildning Startpunk-ten den 8 oktober.

Utbildningen genomförs i Nyköping och pågår cirka åtta timmar (beroende på deltagarantal) med början vid 8.30 med frukost. Lunch kommer också serveras under dagen.

Anmälan görs till studier.7@transport.se.

Sista anmälningsdatum är onsdag den 1 oktober.

AVDELNING 9 ÖREBRO

Representantskapets sam-manträde är framflyttat till den 22 oktober! Då kommer det att hållas digitalt kl 18.00.

Kallelse skickas ut till de utsedda ledamöterna.

Startpunktstillfällen i höst:

➤ Lördag 4 oktober.

➤ Onsdag 29 oktober.

➤ Lördag 22 november.

Du kommer att få:

➤ En grundläggande förstå-else för vad medlemskapet i fackföreningen ger.

➤ Ökad förståelse för den svenska modellen och kollektivavtalets betydelse på arbetsmarknaden.

➤ Kunskap om dina rättig-heter och skyldigheter som enskild medlem.

➤ Ökad förståelse för de fackliga principerna och hur vi upprätthåller våra fackliga idéer.

➤ En chans att lära känna några av dina fackliga lokala företrädare.

Skicka intresseanmälan till studier.9@transport.se.

Pensionärssektionen Snart dags för pension? Här är lite att tänka på efter att man slutat att arbeta inom Trans-portområdet:

➤ Gå inte ur Transport för

en summa under 200 kronor per månad.

➤ Som medlem i Transport har man efter pensionen hemförsäkring, möjlighet till 65-plusförsäkring, tidningen Transportarbetaren samt möjlighet att vara med på våra sektionsmöten och aktiviteter utan kostnad.

Under november eller december kommer vår pensionärssektion att ha ett nomineringsmöte. Mer information kommer inom kort här i tidningen.

Transports S-förening kom-mer att ha ett nominerings-möte under november eller december. Mer information kommer i Trans-portarbetaren och på avdelningens Facebook (skanna qr-koden).

Som medlem i Transport har du ovärderliga kunskaper om det område du jobbar inom. Ingen vet lika mycket om hur just din arbetsdag ser ut som du gör. Ingen vet heller vad som skulle kunna förändras och bli bättre på samma sätt som du gör.

Att engagera sig i lokalpoliti-ken är lättare än vad många tror. I Transport har varje lokalavdelning en politiskt ansvarig som du kan prata med för att få råd och stöd i hur du ska gå till väga.

Hör av dig till din avdelning

Läs din
medlems-
tidning på
nätet!

transportarbetaren.se

redan i dag, vi behöver fler engagerade transportare på beslutsfattande positioner.

Vi finns redan med i olika politiska nämnder, region och kyrkan:

➤ Regionfullmäktige i Öre-bro län (ersättare).

➤ Förvaltningsrätten i Karl-stad (ordinarie ledamot).

➤ Svenska kyrkan (revisor, ersättare).

➤ Bygg- och miljönäm-n-den i Örebro (två ordinarie ledamöter).

➤ Kommunstyrelsen i Nora (ordinarie ledamot).

➤ Kumla kommun (en ledamot).

AVDELNING 11 NORD-
UPPLAND/GÄSTRICKLAND

Dags att utbilda sig! Vill du veta mer om facket och ditt kollektivavtal? Varför man är medlem och vad det innebär?

Då ska du gå en Start- och avtalspunkt för att få mer in-blick i vad facket gör och en överblick över ditt kollektiv-avtal på arbetsplatsen.

Du får även ett skattefritt stipendium på 804 kronor.

Nu finns det utbildningstillfäl-len inbokade hela året ut! Skanna qr-koden för mer info och anmälan.

Vi efterlyser dig som saknar Transportombud eller skyddsombud på jobbet.

Har du frågor eller funde-ringar över vad det innebär? Tveka inte att höra av dig till oss på e-post transport.11@transport.se så berättar vi mer.

Arbetsplatsbesök Vill du att vi kommer på besök? Hör av dig till vår ordförande på sanna.eklund@transport.se.

Är det något du funderar på i övrigt? Tveka inte att höra av dig till oss!

Värva en arbetskamrat –
få 200 kronor i presentkort!

Om du värvar en arbetskamrat får du ett Super-presentkort värt 200 kronor! Allt din kollega behöver göra är att ange ditt namn och personnummer i sin medlemsansökan. Har du flera kollegor som vill gå med? Du får ett presentkort för varje medlem du vär-var! Presentkortet skickas ut då den nya medlemmens första betalning är registrerad.

Visste du att du direkt kan betala din första avgift och snabbt bli fullvärdig medlem? Du behöver bara invänta ditt välkomst-sms med betalningsuppgifter.

TRANSPORT-
ARBETAREFÖRBUNDET

Mejla trans-port.11@transport.se eller ring 010-480 30 11. Skanna qr-koden för övriga kontaktuppgifter.

AVDELNING 14
HELSINGBORG

Vi vill påminna om kom-mande sektionsmöten samt uppmana dig att anmäla dig till Startpunkten!

Medlemsmöten

➤ Nomineringsmöte i sektion 3: Lördag den 18 oktober kl 10 i Folkets hus, Södra Vägen 3–7 i Ängel-holm.

➤ Medlemsmöte i sektion 7: Lördag den 4 oktober kl 10 i ABF-lokalen, Järnvägs-gatan

34 i Klippan. Obs! Ändrat datum!

Startpunkten Anmäl dig gärna till vår grundutbildning på tel 010-480 30 14 eller mejl studier.14@transport.se.

Utbildningen kommer att äga rum på vår avdelnings-expedition, Florettgatan 12 i Helsingborg, följande datum:

➤ Torsdag den 9 oktober kl 17.30.

➤ Lördag den 8 november kl 10.00.

➤ Måndag den 17 november kl 17.30.

AVDELNING 16 GOTLAND

Höstmötet 2025 Avdelning-ens byte av kassörsuppgif

är nu genomfört och Linn Lingvall Eklund har tagit över efter Thomas Gahnström som går i pension den 30 september. Vi önskar Tho-mas ett skönt pensionärs-liv framöver.

Hösten 2025 Avdelningen kommer att genomföra upp-sökeri på arbetsplatser och det nya Sportgymnasiet under hösten. I övrigt lämnas be-sked på hemsidan (skanna qr-koden).

Kontakt med avdelningen Ring 010-480 30 16 eller mejla transport.16@trans-port.se.

AVDELNING 17
SKÖVDE-BORÅS

Mötesdags Nästa represen-tantskapssammanträde hålls den 1 oktober.

Kallelse till alla ledamöter utgår separat.

AVDELNING 18
HÄLSINGLAND

Är du nyfiken och intresse-rad av att lära dig mer om Transport? Kontakta vår ord-förande/studieorganisa-tör för att boka in en Startpunkt:

➤ Mikael Humlin: 010-480 33 42 eller mikael.humlin@transport.se.

Har du frågor om ditt kollektivavtal? Kontakta någon av våra ombudsmän:

➤ Christina Mattisson: 010-480 33 40 eller christina.mattisson@transport.se.

➤ Magnus Dawest: 010-480 32 46 eller magnus.dawest@transport.se.

Undrar du över arbetsmiljö eller försäkringar? Kontakta vårt regionala skyddsombud:

➤ Johnny Wiklund: 010-480 33 41 eller johnny.wiklund@transport.se.

Är du ung (under 30) och har funderingar på det här

med ”facket”? Mejla vår ungdomsansvariga:

➤ Jonna Grip: ung.18@transport.se.

Vill du som jobbar natt få ett besök av oss på avdelningen? Hör av dig på 010-480 30 18 så bokar vi in ett besök hos dig.

Håll koll på vår hemsida och kalendern så ser du vad som händer i avdelningen.

➤ Hemsida ➤ Facebook

Har du för avsikt att besöka avdelningskontoret? Ring 010-480 30 18 och kolla att det finns någon på plats.

AVDELNING 19
NORRA MÄLARDALEN

Kamrater.

Sektionsmöten
➤ Sektion 1 har medlemsmöte den 25 september.

➤ Sektion 2 har medlemsmöte den 8 oktober.

Inbjudan har skickats med mejl.

För alla som är nyfikna på vad facket är så har vi vår utbildning, där vi under en hel dag får en introduktion i både organisation och avtal. Ett enkelt sätt att lära sig mer om facket och hur ett kollektivavtal fungerar.

Om du är intresserad, hör av dig till vår ordförande Andreas på andreas.kedborn@transport.se för mer information.

Saknar din arbetsplats ett skyddsombud eller Transportombud? Är du nyfiken och vill ha tips och råd? Ring till avdelningen på 010-480 30 19 eller mejla till transport.19@transport.se så berättar vi mer!

AVDELNING 20
NORRA SMÅLAND

Hej!

Representantskapets sammanträde hålls den 23 november kl 10.00 på John Bauer i Jönköping. Kaffe och

Fråga Transport

Du som är medlem i Transport kan logga in på Mina sidor på transport.se (skanna qr-koden för att komma dit) och leta bland mängder av frågor och svar i förbundets medlemsforum.

Där har du också möjlighet att ställa egna frågor om till exempel löner, arbetstider, semestrar och ditt medlemskap.

fralla serveras från kl 9.30. Mer information kommer i kallelsen. På representantskapsmötet ska det väljas en ny suppleant till avdelningsstyrelsen fram till årsmötet 2027.

Medlemmar har rätt att närvara i mån av plats. Vill du vara med anmäl du dig till avdelningens mejladress, transport.20@transport.se, eller ringer 010-480 30 20.

Sektionerna kommer att hålla sina medlemsmöten under oktober.

➤ Sektion 1 har medlemsmöte den 18 oktober kl 9.00 på avdelningsexpeditionen. Styrelsen samlas kl 9.00.

➤ Sektion 2 har sitt medlemsmöte den 25 oktober kl 12.00 på avdelningsexpeditionen.

➤ Sektion 3 får hålla koll på hemsidan efter datum för medlemsmöte.

➤ Sektion 4 har precis haft sitt medlemsmöte nu i september.

I höst händer det väldigt mycket på avdelningen. Håll koll på hemsidan och Facebook (skanna qr-koderna här nedanför) så du inte missar något du skulle vara intresserad av.

➤ Hemsida ➤ Facebook

Har du som medlem några önskemål om aktiviteter vi

nivåer. Nya datum är nu bokade för våra två populära utbildningar:

➤ Startpunkten – för dig som är ny medlem eller nyfiken på facket. Skanna qr-koden och anmäl dig redan i dag!

➤ Avtalspunkten – för dig som vill lära dig mer om ditt kollektivavtal och dina rättigheter. Skanna qr-koden och anmäl dig redan i dag!

Glöm inte: Ditt kollektivavtal ger dig bättre villkor! Läs mer om ditt avtal på ”Mina sidor” på transport.se.

Vi ses på mötena och kurserna!

Solidariska hälsningar, avdelningsstyrelsen

AVDELNING 32
MELLERSTA NORRLAND

Hej Kamrater! Då är hösten här och vintern står för dörren! Har du eller dina kollegor frågor om kollektivavtalet, arbetsmiljö eller vad facket kan hjälpa er med? Kanske vill ni att vi kommer och besöker er arbetsplats. Kontakta oss så kan vi planera in ett besök tillsammans. Ring 010-480 30 32 eller mejla till transport.32@transport.se.

Är du nyfiken på att lära dig mer om Transport och vad ditt medlemskap innebär?

Startpunkten är Transports introduktionskurs. Där går vi bland annat igenom varför facket finns, arbetarhistoria, vad en fackförening är, hur det funkar med kollektivavtal, Transports organisation och arbetsmiljö.

Inplanerade tillfällen för Startpunkten är:

➤ Söndag den 26 oktober i Östersund.

➤ Söndag den 26 oktober i Sundsvall.

Kontakta avdelningens studieorganisatör Lars Eriksson för att boka in dig på någon av våra utbildningar. Ring 010-480 34 72 eller mejla lars.eriksson@transport.se.

Vi vill påminna alla om att

logga in på *Mina sidor* på transport.se och kontrollera sina uppgifter samt att uppdatera vid behov, då detta är vår snabbaste kontaktväg till våra medlemmar.

Lyssna gärna på vår podd! Transportpodden Mellersta Norrland hittar du på Podbean och Spotify!

AVDELNING 88
DALARNA

Nomineringsmöten kommer att hållas runt om i avdelningen under oktober. Det är öppna medlemsmöten och vi ser gärna att många medlemmar kommer och gör sin röst hörd. På mötet kommer vi att nominera till olika uppdrag i sektionen, det vill säga vår lokala nivå. Det är även på dessa möten vi planerar våra lokala aktiviteter för kommande verksamhetsår.

Datum finns på hemsidan (skanna qr-koden) och inbjudningar går ut via mejl någon vecka innan.

Vi söker fler förtroendevalda på arbetsplatserna, både skyddsombud och Transportombud. Vi ser gärna minst en av varje på varenda arbetsplats! Kontakta avdelningsordförande Linus på mejl linus.gustavsson@transport.se för mer information.

Är du under 30 år? Vi vill utveckla vår ung-verksamhet! Vad vill du göra? Kontakta oss via sociala medier, ung.88@transport.se eller genom att ringa avdelningen. Ingen idé är för stor eller för liten. Vi tar gärna emot tips!

Speldagarna äger rum i Borlänge på avdelningen söndagarna den 26 oktober och 14 december.

Studier Vi kör Startpunkter på avdelningen den 28 september samt 16 november. Startpunkten är en utbildning som tar upp vår historia, vad en fackförening är för något, men vi pratar även om arbetsmiljö och organisering. Vi kan varmt rekommendera den för alla medlemmar.

Vi kommer även att köra några utbildningar i kollektivavtalet, så kallade Avtals-

punkter. Är du intresserad? Kontakta vår studieorganisatör för datum.

Skanna qr-koden så hittar du mer information om våra utbildningar.

Kontakta oss via mejl på transport.88@transport.se eller ring 010-480 30 88.

Vi finns på Facebook (qr-kod här nedanför) och Instagram (TransportAvd-88Dalarna). Besök gärna vår hemsida också (skanna qr-koden nedanför).

➤ Hemsida ➤ Facebook

HYR VÅR LÄGENHET
Bokningen för säsong 2025/2026 är fortfarande öppen. Ring avdelningen på 010-480 30 88 och boka.

Vår lägenhet i Lindvalen, Sälen, har sex badkar och är fullt utrustad. Det finns en transporttunnel 200 meter från lägenheten som tar dig till liften vid Söderåstorget. Mer information om lägenheten finns på hemsidan (skanna qr-koden). Där kan du se bilder och en beskrivning av lägenheten.

Kollar du på våra sociala medier kan du se en film från lägenheten och området runt omkring.

I norra Dalarna finns bland annat skidbackar, skoterleder, bra fiskevatten, fjällvandring och en fantastisk natur för vila och rekreation.

På salen.se hittar du det samlade utbudet av aktiviteter och nöjen.

Tommy Wreeth

Låt inte industrin diktera villkoren

Hösten kommer smygande och det innebär nya utmaningar både för oss inom Transport och LO-familjen. För vår del ska kollektivavtalen för ”flyget på marken” förhandlas i september. Det brukar vara rejält utmanande. Samtidigt är vi välorganiserade och starka på flygområdet, vilket i sig innebär att vi har styrkan om det behövs.

EN MINST LIKA stor utmaning i höst, och i förlängningen även under 2026 och 2027, är att LO via samordnade handlingar ska försöka lösa frågan om arbetstidsförkortning på ett bra sätt för alla förbund. Jag ser en del rejäla svårigheter med samordningen mellan industrin och tjänstesektorn. Det handlar om att vissa redan i dag har arbetstidsförkortning och att andra saknar. Hur sedan lagstiftningen ska se ut framöver – om parterna på arbetsmarknaden hittar en lösning – blir även det en rejäl utmaning i framtiden.

MEN JAG SER också ett stort värde i samordning via LO gällande arbetstidsförkortningen, under förutsättning att LO lyssnar och tar hänsyn till alla sektorerers olika förutsättningar. Om industrin i vanlig ordning tillåts att diktera villkoren samtidigt som tjänstesektorn bara ”åker med” och får tacka och ta emot smulorna, då kommer arbetstidsfrågan att gå käpprätt åt helvete. Det är något jag rädd för.

TILL SIST ÄR det med glädje jag får skriva att vår egen aspirantutbildning av ombudsmän kör i gång efter årsskiftet. Är du fackligt driven och brinner för Transport så sök utbildningen! Det var så det började för min del 1997. ●

Tommy Wreeth är Transports förbundsordförande.

Mina Sidor på **transport.se**

Logga in för att ladda ner ditt kollektivavtal,
kontrollera vilka utbildningar du har gått och
säkerställ att dina uppgifter stämmer, såsom
arbetsgivare och inkomst.

Scanna och kom
direkt till Mina Sidor

TILLSAMMANS HAR VI KRAFTEN ATT FÖRBÄTTRA

1897